

بسم الله الرحمن الرحيم

« قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران »

مصوب ۱۳۶۴/۴/۵ با اصلاحات بعدی

فصل اول - کلیات

ماده ۱ - دوره ریاست جمهوری اسلامی ایران چهار سال است و از تاریخ تنفیذ اعتبارنامه وسیله مقام رهبری آغاز می گردد .

ماده ۲ - اعتبارنامه رئیس جمهور توسط شورای نگهبان تهیه و به حضور مقام رهبری تقدیم میگردد .

ماده ۳ (اصلاحی ۹۱/۱۰/۲۶) - وزارت کشور در غیر موارد اصل یکصد و سی و یکم (۱۳۱) قانون اساسی موظف است حداقل پنج ماه قبل از پایان دوره چهارساله ریاست جمهوری مقدمات اجرای انتخابات را فراهم آورد و با رعایت اصل یکصد و نوزدهم (۱۱۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مراتب برگزاری انتخابات و تاریخ شروع ثبت نام داوطلبان ریاست جمهوری را با استفاده از وسایل ارتباط جمعی به اطلاع عموم برساند.

ماده ۴ - کارکنان دولت در صورتی که به ریاست جمهوری انتخاب شوند سنوات ریاست جمهوری در سابقه استخدامی ایشان منظور خواهد شد .

ماده ۵ - چنانچه شورای نگهبان به دلایلی انتخابات ریاست جمهوری را در سراسر کشور متوقف یا باطل اعلام نماید وزارت کشور با کسب نظر شورای نگهبان در اولین فرصت مناسب نسبت به تجدید انتخابات اقدام می نماید .

ماده ۶ - سرپرست وزارت کشور به جای وزیر کشور و سرپرستان استانداری ، فرمانداری و بخشداری با تأیید وزیر کشور به جای استاندار ، فرماندار و بخشدار خواهند بود .

ماده ۷ - آیین نامه اجرایی انتخابات ریاست جمهوری را وزارت کشور تهیه و با تصویب هیأت وزیران به اجرا می گذارد .

ماده ۸ - نظارت بر انتخابات ریاست جمهوری به عهده شورای نگهبان می باشد . این نظارت عام و در تمام مراحل و در کلیه امور مربوط به انتخابات جاری است.^(۱)

ماده ۹ (الحاقی ۱۳۷۲/۰۱/۱۷، اصلاحی ۱۳۷۲/۰۲/۲۸) - چنانچه در همه یا بعضی از شهرستانهای یک استان شمارش آراء با دستگاه شمارشگر صورت پذیرد سیستم کامپیوتری انتخابات باید به نحوی طراحی و اجرا شود که دسترسی به نرم افزارها و سخت افزارهای آن در کلیه مراحل انتخابات بدون حضور نمایندگان شورای نگهبان میسر نباشد . تصمیمات لازم جهت حفظ نرم افزارها و سخت افزارها مشترکاً توسط شورای نگهبان و وزارت کشور اتخاذ می شود و کلیه نسخه های نرم افزاری قبل از انتخابات به تأیید شورای نگهبان رسیده و مهر و موم (قفل نرم افزاری) می شود تا در زمان مورد توافق با حضور نمایندگان شورای نگهبان و وزارت کشور روی

---

۱ - به قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری مصوب ۱۳۶۴/۴/۴ مندرج در این مجموعه مراجعه شود.

سیستمهای کامپیوتری هر حوزه انتخاباتی نصب و راه اندازی گردد. هرگونه تغییر در نرم افزارها باید با اطلاع و تأیید شورای نگهبان انجام گیرد.

فصل دوم – کیفیت انتخابات

ماده ۱۰^(۱) – انتخابات به صورت مستقیم و عمومی و با رأی مخفی خواهد بود.

ماده ۱۱ – هر گاه در فاصله ده روز پیش از رأی گیری یکی از نامزدهایی که صلاحیت او طبق این قانون احراز شده فوت کند انتخابات به مدت دو هفته به تأخیر می افتد.

ماده ۱۲ – انتخابات ریاست جمهوری با کسب اکثریت مطلق آرا می باشد.

ماده ۱۳ – چنانچه در مرحله اول برای هیچیک از داوطلبان اکثریت مطلق حاصل نگردید انتخابات دو مرحله ای خواهد شد بدین معنی که دو نامزدی که بیشترین آرا را در مرحله اول داشته اند در انتخابات مرحله دوم شرکت می کنند.

ماده ۱۴ – انتخابات مرحله دوم در جمعه هفته بعد انجام خواهد گرفت.

ماده ۱۵ – چنانچه در هر مرحله از انتخابات ریاست جمهوری به هر دلیل، فقط یک نامزد در جدول انتخابات باقی بماند بلافاصله دستور شروع مجدد انتخابات صادر می شود.^(۲)

ماده ۱۶ – چنانچه در مرحله دوم یکی از دو نفر حائز اکثریت فوت نماید مهلت انتخابات برای دو هفته تمدید می شود.

---

۱ – ماده فوق که به موجب قانون انتخابات ریاست جمهوری مصوب ۱۳۶۴/۴/۵ تحت عنوان ماده (۹) آمده بود، مطابق قانون اصلاح قانون انتخابات ریاست جمهوری مصوب ۱۳۷۲/۱/۱۷ به ماده (۱۰) تغییر یافت و ماده (۱۰) سابق حذف گردید.

۲ – به موجب مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام، درخصوص تثبیت تعداد کاندیداها در انتخابات مصوب ۱۳۷۰/۱۱/۳ این ماده نسخ شده است.

ماده ۱۷ - وزارت کشور پس از وصول نظریه شورای نگهبان مبنی بر خاتمه انتخابات و امضای حکم

ریاست جمهوری توسط مقام رهبری دستور امحای تعرفه و اوراق رأی را صادر خواهد نمود .

ماده ۱۸ - حذف شد.^(۱)

ماده ۱۹ (اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) - در هر مرحله انتخاباتی هر شخص واجد شرایط می‌تواند فقط

یکبار با ارائه شناسنامه و کارت ملی خود رأی دهد.^(۲)

۱ - این ماده به موجب ماده ۴ قانون اصلاح قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۱/۱۰/۲۶ حذف شد.

۲ - الف-تبصره های (۱ و ۲) ماده (۱۹) قانون انتخابات ریاست جمهوری مصوب ۱۳۶۴/۴/۵ به موجب قانون اصلاح قانون انتخابات ریاست جمهوری ایران مصوب ۱۳۷۲/۱/۱۷ حذف گردیده و تبصره دیگری مطابق قانون اصلاح اصلاحیه قانون انتخابات ریاست جمهوری مصوب ۱۳۷۲/۲/۲۸ به آن الحاق شده است.

ب-قانون استفساریه مواد (۱۱) و (۱۳) قانون شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی و ماده (۱۹) قانون انتخابات ریاست جمهوری -مصوب ۱۳۸۰/۳/۹:

موضوع استفساریه:

ماده واحده

۱- آیا منظور از مفاد ماده (۱۹) قانون انتخابات ریاست جمهوری ناظر به شناسنامه عکس دار می باشد یا با توجه به فقدان قید عکس دار بودن برای شناسنامه منظور تنها ارائه شناسنامه معتبر جمهوری اسلامی ایران است و احراز هویت توسط مسئولان شعبه صورت می گیرد؟

۲- باتوجه به ماده (۱۱) قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری و با توجه به ماده (۱۳) قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات مجلس شورای اسلامی آیا منظور از امضای ناظران صرفاً اعلام حضور ناظر در طول برگزاری انتخابات است یا امضای ناظران به معنی تأیید روند اخذ رأی در شعبه مربوطه تلقی می شود و چنانچه روند اخذ رأی اشکال یا ایرادی داشته باشد ناظر ضمن امضا در ذیل صورتجلسه ایراد و اشکال را قید می نماید؟

نظر مجلس:

۱- منظور تنها ارائه شناسنامه معتبر است و الزامی به عکس دار بودن شناسنامه نیست.

۲- امضای ناظران به منزله تأیید روند اخذ رأی است و اگر ایراد و اشکالی وجود داشته باشد ذیل صورتجلسه قید می شود. این تأیید نافی نظارت شورای نگهبان در بررسی های نهایی نمی باشد.

مفاد این قانون (استفساریه) از تاریخ تصویب لازم الاجرا می باشد.

تبصره (الحاقی ۲۸/۲/۷۲ و اصلاحی ۲۶/۱۰/۱۳۹۱) - رأی‌دهندگان در خارج از کشور در صورت

همراه نداشتن شناسنامه و کارت ملی می‌توانند با ارائه گذرنامه معتبر ایرانی، رأی دهند.

ماده ۲۰ - اخذ رأی در داخل و خارج کشور در یک روز انجام می‌شود و مدت آن ۱۰ ساعت است و در

صورت ضرورت قابل تمدید می‌باشد .

تبصره ۱ - تشخیص ضرورت و مدت تمدید اخذ رأی در سراسر کشور به عهده وزیر کشور است .

تبصره ۲ - اخذ رأی باید در روز جمعه انجام گیرد .

ماده ۲۱ - کلیه وزارتخانه ها ، سازمانها و ادارات دولتی و مؤسسات وابسته به دولت و نهادهای

انقلابی موظف اند که حسب درخواست وزارت کشور ، استانداران ، فرمانداران و بخشداران ، کارکنان

و سایر امکانات خود را تا خاتمه انتخابات در اختیار آنان قرار دهند ، بدیهی است مدت همکاری

کارکنان مذکور جزء ایام مأموریت نامبردگان محسوب خواهد شد .

تبصره - کلیه نهادها و ارگانهای فوق الذکر موظف اند حسب درخواست شورای نگهبان و هیأت های

منصوب از جانب آن ، کارکنان خود را در اختیار آنان قرار دهند و همچنین وزارت کشور، استانداران ،

فرمانداران و بخشداران موظف اند امکانات لازم را در اختیار آنان قرار دهند .

ماده ۲۲ (اصلاحی ۲۶/۱۰/۱۳۹۱) - انتخابات ریاست جمهوری و انتخابات شوراهای اسلامی شهر و

روستا همزمان برگزار می‌گردد و وزارت کشور موظف است تمهیدات لازم برای انتخابات شوراهای

نیز فراهم نماید و چنانچه همزمان انتخابات دیگری نیز برگزار گردد، در هر شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی

با اعضای واحد، صندوق‌های مجزا برای هر انتخابات در نظر بگیرد.

تبصره (الحاقی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) - در صورتی که در اثر موجبات مذکور در اصل یکصدوسی و یکم (۱۳۱) قانون اساسی دوره ریاست جمهوری قبل از چهارسال به پایان برسد، مجلس جهت همزمان شدن انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا با انتخابات ریاست جمهوری از طریق توقف یا تمدید دوره شوراهای اسلامی در چهارچوب قانون اساسی تصمیم‌گیری خواهد کرد.

ماده ۲۳ - صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران مکلف است برنامه‌های آموزش انتخاباتی را که وزارت کشور یا هیأت مرکزی نظارت منتخب شورای نگهبان ضروری تشخیص می‌دهند و همچنین کلیه اعلامیه‌ها و اطلاعیه‌های مربوط به انتخابات را از شبکه سراسری یا محلی صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران پخش نماید.

ماده ۲۴ - مأموران انتظامی در حدود قانون موظف به ایجاد نظم و جلوگیری از هرگونه بی‌نظمی در جریان انتخابات و حفاظت صندوق‌ها می‌باشند. نیروهای نظامی و انتظامی حق دخالت در امور اجرایی و نظارت در انتخابات را ندارند.

ماده ۲۵ - در موارد ذیل با تأیید هیأت نظارت یا نماینده وی برگزیده رأی باطل ولی جزء آرای مأخوذه محسوب و مراتب در صورت جلسه قید و آرای مذکور ضمیمه صورت جلسه خواهد شد:

۱- آرای غیر قابل خواندن.

۲- آرای که از طریق خرید و فروش به دست آمده باشد.

۳- حذف شد.^(۱)

۴- حذف شد.^(۲)

---

۱ - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۷۲/۱/۱۷ حذف شده است.

۲ - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۷۲/۱/۱۷ حذف شده است.

۵- آرایه‌ای که سفید به صندوق ریخته شده باشد .

ماده ۲۶ - در موارد ذیل با تأیید هیأت نظارت یا نماینده وی برگه‌های رأی باطل و جزء آرای مأخوذه

محسوب نشده و مراتب در صورت جلسه قید و آرای مذکور ضمیمه صورت جلسه خواهد شد :

۱- صندوق فاقد لاک و مهر انتخاباتی باشد .

۲- آراء، زائد بر تعداد تعرفه باشد .

۳- آرای کسانی که به سن قانونی رأی دادن نرسیده باشند .

۴- آرایه‌ای که با شناسنامه افراد فوت شده یا غیرایرانی داده شده باشد .

۵- آرایه‌ای که با تقلب و تزویر (در تعرفه ها ، آرا ، صورت جلسات ، شمارش) به دست آمده باشد .

۶- آرایه‌ای که با شناسنامه غیر یا جعلی اخذ شده باشد .

۷- آرای تکراری .

۸- آرایه‌ای که با شناسنامه کسانی که حضور ندارند اخذ شده باشد .

۹- حذف شد .^(۱)

۱۰- آرایه‌ای که از طریق تهدید به دست آمده باشد .

۱۱- آرایه‌ای که روی ورقه غیر از برگ رأی نوشته شده باشد .

تبصره ۱ - کل آرای مندرج در صورت جلسه ای که صندوق اخذ رأی آن فاقد اوراق رأی یا برگه‌های

تعرفه باشد ، باطل و جزء آرای مأخوذه محسوب نخواهد شد .

تبصره ۲ (اصلاحی ۱۳۷۲/۱/۱۷) - به تعداد آرای زائد مذکور در بند ۲ به قید قرعه از کل برگه‌های

رأی کسر می شود .

---

۱ - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۷۲/۱/۱۷ حذف شده است.

ماده ۲۷ - حذف شد.^(۱)

ماده ۲۸ (اصلاحی ۱۳۷۲/۱/۱۷) - در صورتی که در برگ رأی نام بیش از یک نفر نامزد نوشته و یا علامت گذاری شده باشد ، برگ رأی باطل است ولی جزء آرای مأخوذه محسوب خواهد شد .

ماده ۲۹ - قبل از شروع رأی گیری باید در حضور نماینده یا نمایندگان هیأت نظارت ، صندوقهای خالی ، بسته و مهور به مهر شعبه ثبت نام و اخذ رأی گردد و در صورت جلسه ای که قبل از شروع رأی گیری انتخابات توسط اعضای صندوق در محل اخذ رأی تنظیم می گردد ، نماینده یا نمایندگان هیأت نظارت شعبه مربوطه ، تعداد صندوقها و خالی بودن آنها را گواهی نمایند و در صورتی که در جریان رأی گیری نیاز باشد که صندوقی را اضافه نمایند باید به همین ترتیب عمل نموده و صورت جلسه گردد .

ماده ۳۰ - وزارت کشور موظف است در طول برگزاری انتخابات با توجه به وظایفی که بعهدہ دارد ، مطالب مربوط به انتخابات را به اطلاع عموم برساند .

ماده ۳۱ (اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) - وزارت کشور مجری برگزاری انتخابات ریاست جمهوری است و زیر نظر هیأت اجرائی مرکزی انتخابات با ترکیب اعضای ذیل اقدام می نماید:

۱- وزیر کشور (به عنوان رئیس هیأت)

۲- یکی از اعضای هیأت رئیسه مجلس شورای اسلامی با انتخاب مجلس (بدون حق رأی)

۳- دادستان کل کشور

۴- وزیر اطلاعات

---

۱ - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۷۲/۱/۱۷ حذف شده است.

۵- تعداد هفت نفر از شخصیت‌های دینی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی به عنوان معتمدان مردمی به ترتیب مقرر در تبصره‌های (۱) و (۲) این ماده.

تبصره ۱ (الحاقی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) - وزیر کشور حداقل پنج ماه قبل از پایان دوره چهارساله ریاست جمهوری، سی نفر از شخصیت‌های مذهبی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی کشور را که دارای صلاحیت های مندرج در تبصره (۳) ماده (۳۹) این قانون باشند به عنوان معتمد به هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات معرفی می‌نماید و با رعایت تبصره (۲) این ماده پس از تأیید هیأت مرکزی نظارت حداکثر ظرف یک هفته جلسه‌ای با حضور حداقل دوسوم معتمدان مذکور تشکیل می‌دهد که ضمن آن هفت نفر معتمدان موضوع بند (۵) با رأی مخفی و اکثریت نسبی به عنوان عضو اصلی و چهار نفر عضو علی‌البدل به ترتیب آراء انتخاب شوند.

تبصره ۲ (الحاقی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) - چنانچه هیأت مرکزی نظارت به هر دلیلی کل یا تعدادی از معتمدان پیشنهادی را تأیید ننمود، وزیر کشور موظف است به تعداد دو برابر مورد نیاز، افراد واجد شرایط دیگری را به هیأت مرکزی نظارت پیشنهاد نماید، هیأت مرکزی نظارت حداکثر ظرف بیست و چهار ساعت نظر خود را کتباً اعلام می‌نماید. در هر صورت نظر هیأت مرکزی نظارت برای وزیر کشور لازم‌الاتباع است.

تبصره ۳ (الحاقی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) - هیچ یک از اعضای هیأت اجرائی مرکزی انتخابات نباید نامزد انتخابات ریاست جمهوری باشند.

تبصره ۴ (الحاقی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) – اولین جلسه با دعوت وزیر کشور تشکیل می‌شود و دبیر ستاد انتخابات کشور به پیشنهاد وزیر کشور و تأیید هیأت اجرایی مرکزی انتخاب می‌گردد. مسئولیت دبیری هیأت اجرائی مرکزی نیز بر عهده دبیر ستاد انتخابات است.

تبصره ۵ (الحاقی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) – نائب رئیس هیأت اجرائی مرکزی انتخابات با رأی اکثریت و از بین اعضای هیأت انتخاب می‌شود.

تبصره ۶ (الحاقی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) – تصمیمات هیأت اجرایی مرکزی انتخابات نباید موجب تداخل در وظایف و اختیارات نظارتی شورای نگهبان در ارتباط با انتخابات ریاست جمهوری گردد؛ در غیر این صورت تصمیمات مذکور، باطل و هرگونه اقدامی در این جهت ممنوع است. مرجع تشخیص موضوع این تبصره، شورای نگهبان است.

تبصره ۷ (الحاقی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) – جلسه هیأت اجرائی مرکزی انتخابات با حضور نه نفر رسمیت می‌یابد و مصوبات آن با رعایت تبصره (۶) این ماده با رأی حداقل هفت نفر از اعضاء قابل اجرا است.

تبصره ۸ (الحاقی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) – نتیجه شمارش آراء انتخابات ریاست جمهوری پس از وصول گزارش هیأت اجرائی مرکزی به وسیله وزیر کشور اعلام می‌شود و تأیید نهایی صحت انتخابات بر عهده شورای نگهبان است.

تبصره ۹ (الحاقی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) – وزارت کشور با اطلاع هیأت اجرائی مرکزی انتخابات می‌تواند مأمورانی برای بازرسی و کنترل جریان انتخابات به طور ثابت یا سیار به شهرستان‌ها، بخشها و شعب ثبت نام و أخذ رأی اعزام کند.

ماده ۳۲ - پس از پایان انتخابات صورت جلسه نتیجه انتخابات با امضای هیأت اجرایی شهرستان و هیأت نظارت بر انتخابات شهرستان در چهار نسخه تهیه می شود که یک نسخه نزد هیأت اجرایی شهرستان می ماند و بقیه برای هیأت نظارت بر انتخابات مزبور و وزارت کشور و هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات ارسال می شود .

ماده ۳۳ - ارتکاب امور ذیل جرم محسوب می شود :

- ۱- خرید و فروش رأی
- ۲- تقلب و تزویر در اوراق تعرفه یا برگ رأی در صورتجلسات
- ۳- تهدید یا تطمیع در امر انتخابات
- ۴- رأی دادن با شناسنامه جعلی
- ۵- رأی دادن با شناسنامه دیگری
- ۶- رأی دادن بیش از یک بار
- ۷- اخلال در امر انتخابات
- ۸- کم و زیاد کردن آراء یا تعرفه ها
- ۹- تقلب در رأی گیری و شمارش آراء
- ۱۰- رأی گرفتن با شناسنامه کسی که حضور ندارد
- ۱۱- (اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) توصیه به انتخاب کاندیدای معین از طرف اعضای شعبه اخذ رأی اعم از مجریان یا ناظران یا هر فرد دیگر محل صندوق رأی به رأی دهنده

۱۲- تغییر و تبدیل یا جعل و یا ربودن و یا معدوم نمودن اوراق و اسناد انتخاباتی از قبیل تعرفه و

برگ رأی و صورتجلسات و تلکس و تلفنگرامها و تلگرافها

۱۳- بازکردن و یا شکستن قفل محل نگهداری و لاک و مهر صندوقهای رأی بدون مجوز قانونی

۱۴- جابجایی، دخل و تصرف و یا معدوم نمودن اسناد انتخاباتی بدون مجوز قانونی

۱۵- دخالت در امر انتخابات با سند مجعول

۱۶- ایجاد رعب و وحشت برای رأی دهندگان یا اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی با اسلحه یا بدون

اسلحه در امر انتخابات

۱۷- دخالت در امر انتخابات با سمت مجعول و یا به هر نحو غیرقانونی

تبصره ۱ (اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) - چنانچه وقوع جرایم مندرج در ماده فوق موجب گردد که جریان

انتخابات در یک یا چند شعبه ثبت نام و اخذ رأی از مسیر قانونی خود خارج شود و در نتیجه کلی

انتخابات مؤثر باشد مراتب وسیله وزارت کشور به منظور طرح در شورای نگهبان به هیأت مرکزی

نظارت اعلام می‌گردد

تبصره ۲ (الحاقی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) - هیأت‌های اجرایی و نظارت موظفند در صورت اطلاع از ارتکاب

هریک از جرائم فوق، موضوع را برای رسیدگی به مرجع قضائی ذیصلاح اعلام نمایند. موضوع باید

بلافاصله توسط دادستان حوزه مربوطه رسیدگی شود.

ماده ۳۴ (اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) - قوه قضائیه یکی از شعب موجود در هر حوزه قضائی را به

منظور رسیدگی خارج از نوبت به تخلفات و جرائم انتخاباتی اختصاص می‌دهد.

تبصره ۱۵ (الحاقی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) - به تخلفات و جرائمی که به وسیله نامزدها صورت می‌گیرد پس از

برگزاری انتخابات، در شعبه رسیدگی به تخلفات و جرائم انتخاباتی در تهران رسیدگی می‌شود.

تبصره ۲ (الحاقی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) - تشکیلات قضایی هر شهرستان یا بخش به منظور پیشگیری از

وقوع جرم، اقدامات لازم را در محدوده قوانین و مقررات مربوطه، معمول می‌دارد.

فصل سوم - شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان

ماده ۳۵ - انتخاب شوندگان هنگام ثبت نام باید دارای شرایط زیر باشند:

۱- از رجال مذهبی، سیاسی.

۲- ایرانی الاصل.

۳- تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.

۴- مدیر و مدبر.

۵- دارای حسن سابقه و امانت و تقوی.

۶- مؤمن و معتقد به مبانی جمهوری اسلامی ایران و مذهب رسمی کشور.

ماده ۳۶ (اصلاحی ۱۳۸۵/۱۰/۱۲) - انتخاب کنندگان باید دارای شرایط ذیل باشند:

۱- تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.

۲- (اصلاحی ۱۳۸۵/۱۰/۱۲) هجده سال تمام.

۳- عدم جنون.

ماده ۳۷ (اصلاحی ۱۳۶۵/۸/۲۵) - کلیه افرادی که مسئولیت مستقیم در امر انتخابات ریاست جمهوری به صورت اجرا و یا نظارت دارند در صورتی می توانند داوطلب شوند که قبل از ثبت نام از سمت خود استعفا نموده و در آن سمت شاغل نباشند.

فصل چهارم - هیأت اجرایی

ماده ۳۸ (اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) - بلافاصله پس از صدور دستور شروع انتخابات از طرف وزیر کشور، فرماندار دستور تشکیل هیأت های اجرایی را به بخشداران صادر نموده و موظف است ظرف سه روز هیأت اجرایی انتخابات شهرستان را به ریاست خود و عضویت رئیس ثبت احوال و رئیس دادگستری و دادستان یا نمایندگان رئیس دادگستری و دادستان که دارای پایه قضایی می باشند و نه نفر از معتمدین تشکیل دهد.

تبصره ۱- در شهرستان و بخشهایی که شورای اسلامی شهرستان یا بخش تشکیل شده است یک نفر از اعضای شورا به انتخاب شورا، یکی از ۸ نفر معتمدین مذکور خواهد بود.

تبصره ۲ (اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) - در صورت حضور رئیس دادگستری و دادستان در محل، نامبرده مکلف است شخصاً در جلسات هیأت اجرائی شرکت نماید.

ماده ۳۹ (اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) - فرماندار سی نفر از معتمدان را با تأیید هیأت نظارت به صورت کتبی دعوت می نماید. در جلسه ای که ظرف دو روز از تاریخ دعوت با حضور اعضای هیأت نظارت و حداقل دوسوم از معتمدان مذکور منعقد می شود، نه نفر از بین معتمدان تأیید شده، به

---

۱ - در متن ماده ۳۸ (اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶)، تعداد معتمدین به نه نفر تغییر یافته است.

عنوان معتمدان اصلی و پنج نفر به عنوان معتمدان علی‌البدل هیأت اجرایی با رأی مخفی و اکثریت نسبی آراء انتخاب می شوند.

تبصره ۱ - تعداد اعضای هیأت های اجرایی شهرستان و بخش و کیفیت و مهلت تشکیل آنها یکسان است .

تبصره ۲ - معتمدین هیأت اجرایی و ناظرین شورای نگهبان نباید در انتخابات قبل مرتکب تخلفی شده باشند که در یکی از محاکم صالحه اثبات شده باشد .

تبصره ۳ - معتمدین این ماده باید دارای ایمان و التزام عملی به اسلام و قانون اساسی و حسن شهرت و سواد خواندن و نوشتن بوده و از عوامل مؤثر در تحکیم رژیم سابق و وابسته به گروههای غیرقانونی نباشند .

ماده ۴۰ - هیچیک از اعضای هیأت اجرایی و ناظرین شورای نگهبان و اعضای شعب ثبت نام واخذ رأی نباید با داوطلبان انتخابات به ترتیب ذیل خویشاوندی نسبی و یا سببی داشته باشند :

الف - خویشاوندی نسبی: پدر ، مادر ، فرزند ، برادر و خواهر .

ب - خویشاوندی سببی : همسر و پدر ، مادر ، برادر و خواهر او .

ماده ۴۱ - اعضای هیأت اجرایی پس از پذیرفتن عضویت ، ملزم به شرکت در جلسات و انجام وظایف قانونی می باشند .

تبصره ۱ (اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) - در صورت عدم شرکت فرماندار یا بخشدار و یا رئیس ثبت احوال و یا رئیس دادگستری و یا دادستان و یا نمایندگان رئیس دادگستری و دادستان در جلسات،

هیأت اجرایی موظف است مراتب را طی صورتجلسه‌ای به مقام اجرایی مافوق اعلام داشته کسب

تکلیف نمایند

تبصره ۲- هیأت اجرایی موظف است در صورتجلسات و گزارش کار خود موارد غیبت اعضا را با

ذکر علت غیبت به وزارت کشور اعلام دارد.

ماده ۴۲- هرگاه در جریان انتخابات، یک یا چند نفر از معتمدین هیأت اجرایی دو جلسه متوالی یا

چهار جلسه غیر متوالی از حضور در جلسات هیأت اجرایی خودداری نمایند یا وظایف قانونی خود را

انجام ندهند و یا هیأت اجرایی را از اکثریت ساقط کنند، به جای آنان به ترتیب تعداد رأی از

معتمدین علی البدل وسیله فرماندار یا بخشدار دعوت به عمل خواهد آمد، در صورتی که با دعوت از

اعضای علی البدل باز هم اکثریت حاصل نگردد، باقی مانده را از معتمدین (تا سی نفر) تأمین

خواهند نمود.

ماده ۴۳- هیأت اجرایی بخش بلافاصله پس از انتخاب معتمدین، تشکیل جلسه داده و تعداد و محل

استقرار شعب ثبت نام و اخذ رأی را تعیین نموده و بوسیله رئیس هیأت به فرماندار جهت طرح در

هیأت اجرایی شهرستان اعلام می دارد.

ماده ۴۴- جلسات هیأت های اجرایی شهرستان و بخش با حضور دو سوم کلیه اعضا رسمیت یافته

و اخذ تصمیم با اکثریت مطلق حاضرین خواهد بود.

ماده ۴۵- هیأت اجرایی شهرستان پس از تعیین محلهای استقرار شعب ثبت نام و اخذ رأی و

بررسی و تأیید و تصویب مصوبات هیأت های اجرایی بخشها در مورد تعداد و محل شعب ثبت نام و

اخذ رأی، نه روز قبل از روز اخذ رأی مبادرت به انتشار آگهی انتخابات حاوی تاریخ برگزاری

انتخابات ، ساعات اخذ رأی ، شرایط انتخاب کنندگان ، جرائم و تخلفات و مقررات جزایی و محل شعب ثبت نام و اخذ رأی در سراسر شهرستان می نماید .

تبصره ۵ - در صورت بروز بعضی از مشکلات با موافقت وزارت کشور مهلت ۹ روز تا ۷ روز تقلیل می یابد .

ماده ۴۶ - فرماندار موظف است سه نسخه از آگهی های منتشره در سطح شهرستان را به وزارت کشور ارسال دارد . یک نسخه از این آگهی ها بوسیله وزارت کشور به هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات فرستاده می شود .

ماده ۴۷ (اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) - هیأت های اجرایی شهرستان و بخش پس از انتشار آگهی انتخابات ، برای هر شعبه ثبت نام و اخذ رأی پنج یا هفت نفر از معتمدین محل را که دارای سواد خواندن و نوشتن باشند انتخاب و به فرماندار یا بخشدار جهت صدور حکم معرفی می نمایند.

تبصره ۱ - اعضای شعبه ثبت نام و اخذ رأی از بین خود یک نفر رئیس ، یک نفر نایب رئیس و سه^(۱) نفر منشی انتخاب می نمایند و بایستی ترتیبی اتخاذ نمایند که یک روز قبل از اخذ رأی ، محل شعبه آماده برای اخذ رأی باشد .

تبصره ۲ - محل شعبه ثبت نام و اخذ رأی مندرج در آگهی انتخابات غیر قابل تغییر است مگر اینکه دایر نمودن شعبه و یا اداره کار آن در محل اعلام شده قبلی ، به علت حوادث غیر مترقبه و یا هر علت دیگری مقدور نباشد که در این صورت مراتب تغییر شعبه ثبت نام و اخذ رأی توسط هیأت

---

۱ - با توجه به اصلاح متن ماده ۴۷ (اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶)، تبعاً تعداد منشی ۳ یا ۵ نفر می باشد.

اجرائی و ناظران شورای نگهبان با ذکر علت، صورت جلسه شده و شعبه ثبت نام و اخذ رأی جدید در کوتاهترین فاصله نسبت به شعبه سابق به نحوی دایر خواهد شد که خللی در مراجعه رأی دهندگان و تشخیص محل شعبه ایجاد نشود و تبدیل شعبه باید به اطلاع مردم محل برسد .

تبصره ۳ - تشکیل شعب ثبت نام و اخذ رأی در موزه ها ممنوع می باشد .

ماده ۴۸ - فرماندار موظف است مستقیماً یا با تفویض اختیار به بخشدار برای هر یک از شعب ثبت نام و اخذ رأی یک نماینده تعیین نماید .

ماده ۴۹ - کلیه امور انتخابات بخش مرکزی را هیأت اجرایی شهرستان انجام می دهد .

ماده ۵۰ (اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) - هیأت اجرایی بخش با تصویب هیأت اجرایی شهرستان میتواند برای مناطق صعب العبور و کوهستانی و مسافتهای دور و نقاطی که تشکیل شعب ثابت نام و اخذ رأی مقدور نیست شعب اخذ رأی سیار تشکیل دهد هیأت اجرایی شهرستان نیز می تواند در صورتی که لازم بداند نسبت به تشکیل شعب اخذ رأی سیار در مرکز شهرستان و بخش مرکزی اقدام نماید و در هر دو مورد باید به اطلاع هیأت نظارت و نماینده ای از طرف رئیس دادگستری و نمایندگان نامزدها برسد و همچنین نماینده ای از هیأت نظارت در معیت صندوق سیار بوده و مسیر گردش صندوق را در صورت جلسه ای قید و تأیید نماید.

ماده ۵۱ - حذف شد.^(۱)

ماده ۵۲ - حذف شد.^(۲)

---

۱ - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۷۲/۱/۱۷ حذف گردیده است.

۲ - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۷۲/۱/۱۷ حذف گردیده است.

ماده ۵۳ - در سفارتخانه ها و یا کنسولگریها و نمایندگیهای سیاسی ایران در خارج از کشور هیأت اجرایی انتخابات ریاست جمهوری به ریاست سفیر و یا سرکنسول و یا عالی ترین مقام نمایندگی سیاسی و عضویت سه نفر از کارمندان ارشد سفارتخانه یا کنسولگری و یا نمایندگی سیاسی و ۵ نفر از ایرانیان مؤمن به انقلاب اسلامی مقیم آن کشور به انتخاب و دعوت سفیر یا سرکنسول یا مقام نمایندگی سیاسی تشکیل می گردد.

ماده ۵۴ - هیأت اجرایی موضوع ماده فوق پس از خاتمه اخذ رأی و قرائت آرا نتیجه را صورت جلسه می نماید . سفیر و یا سرکنسول و یا عالی ترین مقام نمایندگی سیاسی موظف است بلافاصله نتیجه را با سریعترین وسیله مخابراتی ممکن از طریق وزارت امور خارجه به وزارت کشور اعلام دارد.

فصل پنجم - اعلام داوطلبی و رسیدگی به صلاحیت داوطلبان

ماده ۵۵ (اصلاحی ۱۳۷۲/۱/۱۷) - داوطلبان ریاست جمهوری یا نمایندگان تام الاختیار آنها که کتباً معرفی شده باشند باید ظرف پنج روز از تاریخ انتشار دستور شروع انتخابات به وزارت کشور مراجعه نموده و پرسشنامه اعلام داوطلبی را پس از دریافت و تکمیل همراه با چهار برگ تصویر کلیه صفحات شناسنامه و دوازده قطعه عکس ۶×۴ از آخرین عکس خود را که در همان سال گرفته باشند به وزارت کشور تسلیم و رسید دریافت دارند .

تبصره (الحاقی ۱۳۷۲/۱/۱۷) - هر یک از داوطلبان ریاست جمهوری در صورت تمایل به انصراف از داوطلبی باید شخصاً و یا از طریق نماینده تام الاختیار خود و به صورت کتبی انصراف خود را به وزارت کشور اعلام نمایند .

ماده ۵۶ - وزارت کشور پس از پایان مهلت قبول داوطلبی ، بلافاصله مدارک داوطلبان را به دبیرخانه شورای نگهبان تسلیم می دارد .

ماده ۵۷ - شورای نگهبان ظرف پنج روز از تاریخ وصول مدارک داوطلبان به صلاحیت آنان رسیدگی و نظر خود را صورت جلسه نموده و یک نسخه از آن را به وزارت کشور ارسال می دارد .
تبصره - در موارد ضرورت بنا به تشخیص شورای نگهبان مدت مذکور در این ماده حداکثر تا پنج روز دیگر تمدید و به وزارت کشور اعلام می گردد .

ماده ۵۸ - پس از سپری شدن مدت زمان قانونی چنانچه مدارکی دال بر عدم صلاحیت کاندیداهای ریاست جمهوری بدست آید ، پس از بررسی و اعلام عدم صلاحیت وی توسط شورای نگهبان ، مراتب بوسیله وزارت کشور به اطلاع عموم می رسد .^(۱)

ماده ۵۹ - کاندیداها می توانند اسناد و مدارک مثبت صلاحیت خود را ضمیمه اعلام داوطلبی نمایند و یا در مدت زمان رسیدگی به صلاحیت داوطلبان به شورای نگهبان تقدیم نمایند .

---

۱ - به قانون لزوم رسیدگی دقیق شکایات داوطلبین رد صلاحیت شده در انتخابات مختلف مصوب ۱۳۷۸/۸/۲۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام مندرج در همین مجموعه مراجعه شود.

ماده ۶۰ - وزارت کشور موظف است پس از وصول نظریه شورای نگهبان اسامی نامزدهای ریاست جمهوری را با استفاده از وسایل ارتباط جمعی ظرف مدت دو روز به اطلاع مردم سراسر کشور برساند .

ماده ۶۱ - در مواردی که طبق گزارشات و شکایات و اعتراضات واصله برای شورای نگهبان معلوم گردد که اعضای هیأت های نظارت از قوانین و مقررات تخلف نموده اند ، شورای نگهبان موظف است آنها را بلافاصله عزل و افراد دیگری را جایگزین نماید .

فصل ششم - تبلیغات^(۱)

۱ - قانون اصلاح ماده واحده الحاقی به قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۰/۵/۶ - مصوب ۱۳۷۰/۱۲/۲۷

ماده واحده - قانون الحاق ماده واحده به قانون انتخابات (مصوب ۱۳۷۰/۵/۶)^(۱) به شرح زیر اصلاح می گردد:^(۲)

استفاده از هرگونه پلاکارد (جز در محل ستاد انتخاباتی) ، دیوارنویسی و کاروانهای تبلیغاتی و استفاده از بلندگوهای سیار در خارج از محیط سخنرانی و امثال اینها به استثنای عکس حداکثر در دو فرم و جزوه و تراکت با عکس و سخنرانی و پرسش و پاسخ از طرف نامزدهای انتخاباتی مجلس شورای اسلامی و ریاست جمهوری و شوراهای اسلامی و طرفداران آنان ممنوع می باشد . متخلفین از این قانون از سه تا سی روز زندان محکوم می گردند .

تبصره ۱ - اعلام نظر شخصیتها در تأیید کاندیداها به شرطی مجاز است که بدون ذکر عنوان و مسئولیت آنها باشد و مدرک کتبی مربوط به امضای آنان تسلیم هیأت اجرایی انتخابات شده باشد .

تبصره ۲ - این قانون از تاریخ تصویب لازم الاجراست .

تبصره ۳ - کلیه قوانین و مقررات مغایر این قانون لغو می گردد .

(*) قانون الحاق ماده واحده به قانون انتخابات مصوب ۱۳۷۰/۵/۶:

ماده واحده - استفاده از هرگونه پلاکارد ، تراکت ، دیوار نویسی و کاروانهای تبلیغاتی و استفاده از بلندگوهای سیار در خارج از محیط سخنرانی و امثال اینها به استثنای عکس حداکثر در دو فرم و جزوه و سخنرانی و پرسش و پاسخ از طرفداران نامزدهای انتخاباتی مجلس شورای اسلامی و ریاست جمهوری و شوراهای اسلامی و طرفداران آنها ممنوع می باشد . متخلفین از این قانون از سه تا سی روز زندان محکوم می گردند .

تبصره - اعلام نظر شخصیتها در تأیید کاندیداها به شرطی مجاز است که بدون ذکر عنوان و مسئولیت آنها باشد و مدرک کتبی مربوط به امضای آنان تسلیم هیأت اجرایی انتخابات شده باشد .

ماده ۶۲ (اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) - به منظور تضمین برخورداری یکسان نامزدهای ریاست

جمهوری از امکانات دولتی کمیسیونی به نام کمیسیون بررسی تبلیغات انتخابات در زیر نظر هیأت

اجرایی مرکزی انتخابات و بنا به دعوت وزیر کشور تشکیل می گردد .

(۲*) نظر به اینکه قانون تفسیر قانون الحاق ماده واحده به قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۰/۱۲/۱۴ در ارتباط با موضوعاتی تصویب شده که مشابه آنها در قانون اصلاحی نیز پیش بینی شده ذیلاً به درج تفسیر قانونی مزبور مبادرت شده است.

قانون تفسیر قانون الحاق ماده واحده به قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی (مصوب ۱۳۷۰/۵/۶) مصوب ۱۳۷۰/۱۲/۱۴:

موضوع استفسار:

- ۱- اقداماتی که گروهها، مجامع و تشکیلات جمعی نظیر جامعه روحانیت مبارز و مجمع روحانیون مبارز تهران یا روزنامه و مجلات هفتگی و ویژه نامه ها با چاپ عکس یا بدون عکس، به عنوان تبلیغ یا توصیف کاندیداها انجام دهند مشمول ممنوعیت ماده واحده خواهد بود یا خیر؟
- ۲- مقصود از عکس در دو فرم چیست؟ آیا اگر در صدر و ذیل هر عکس مطالب تبلیغاتی با نامها و عناوین متنوع در ایام تبلیغات پخش گردد خلاف ماده واحده است یا خیر؟
- ۳- تعریف دقیقی از پلاکارد و تراکت ارائه نشده، در این خصوص ملاک تشخیص و تعریف کدام مرجع است آیا سیلک در محدوده معنای پلاکارد و تراکت است؟
- ۴- مسئولیت تخلف از مفاد ماده واحده مذکور متوجه نامزد انتخابات است؟ و اگر به همین منوال یک یا دو و تعدادی از کاندیداها بازداشت شدند آیا انتخابات متوقف می شود یا خیر؟
- ۵- آیین نامه اجرایی قانون توسط چه مرجعی تهیه و به تصویب باید برسد.

نظر مجلس:

ماده واحده - قانون الحاقی ماده واحده به قانون انتخابات مصوب ۱۳۷۰/۵/۶ مجلس شورای اسلامی به شرح ذیل تفسیر می گردد:

- ۱- مجامع و گروه های هر حوزه انتخابیه می توانند حمایت خود را از کاندیدای مورد نظر کتباً به نامزد مورد نظر اعلام و نامزد مزبور می تواند حمایت اقشار و گروههای مختلف را در ذیل دو نوع پوستر مجاز و یا زندگی نامه منتشر نماید.
- ۲- مقصود از دو فرم همان دو نوع پوستر کاغذی می باشد و نوشتن مطالب تبلیغاتی در صدر یا ذیل آنها بلاشکال است و مشمول ممنوعیت ماده واحده فوق نمی گردد.
- ۳- مقصود از پلاکارد و تراکت عبارت از هرگونه تبلیغات پارچه ای، کاغذی، مقوایی و فلزی است و سیلک نیز از جمله مصادیق و امثال اینها می باشد و لیکن نصب هر نوع تابلو که مشخص کننده محل ستاد انتخاباتی می باشد بلاشکال است.
- ۴- مسئولیت تخلف متوجه فرد یا افراد یا گروهها و تشکیلاتی که اقدام به تبلیغات ممنوعه نموده اند می باشد و در هر صورت تبصره ذیل ماده (۲۸) قانون انتخابات به قوت خود باقی است و کاندیدا را نمی شود در طول برگزاری انتخابات احضار یا بازداشت نمود.
- ۵- آیین نامه اجرایی توسط وزیر کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۳ - اعضای کمیسیون بررسی تبلیغات ریاست جمهوری عبارتند از :

۱- دادستان کل کشور یا نماینده تام الاختیار او .

۲- وزیر کشور یا نماینده تام الاختیار او .

۳- **(الحاقی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶)** دبیر هیأت اجرایی مرکزی انتخابات.

۴- **(الحاقی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶)** رئیس شورا یا یکی از اعضای شورای نظارت بر سازمان صدا و سیما

جمهوری اسلامی ایران به انتخاب شورا

۵- **(اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶)** رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران یا نماینده تام

الاختیار او .

تبصره - شورای نگهبان می تواند یک نفر از میان اعضای خود یا از خارج را به منظور نظارت بر کار

کمیسیون مزبور تعیین نماید.

ماده ۶۴ (اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) - چنانچه به تشخیص کمیسیون بررسی تبلیغات برنامه های

تبلیغاتی ضبط شده نامزدها در صداوسیما در برگیرنده مطالب توهین آمیز یا هتک حرمت سایر

نامزدها یا دیگر افراد و یا مغایر با قوانین باشد، سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

موظف به حذف آن مطالب است و در صورتی که ضمن پخش برنامه زنده ای موارد مذکور از سوی

هر یک از نامزدهای انتخابات یا نماینده آنها واقع شود، سازمان موظف است با تشخیص کمیسیون

بررسی تبلیغات به میزان مناسب و به صورت ضبط شده فرصت احقاق حق بدهد.

ماده ۶۵ - نامزدهای ریاست جمهوری که صلاحیت آنان توسط شورای نگهبان تأیید و اسامی آنها از

طرف وزارت کشور اعلام میگردد هر یک حق دارند به طور مساوی از صدا و سیما جمهوری

اسلامی ایران برای معرفی و ارائه برنامه های خود استفاده نمایند . ترتیب و تنظیم برنامه تبلیغات

نامزدهای انتخاباتی از طریق صدا و سیما به عهده کمیسیون بررسی تبلیغات می باشد.

ماده ۶۶ - فعالیت های انتخاباتی نامزدهای ریاست جمهوری رسماً از تاریخ اعلام اسامی آنان

بوسیله وزارت کشور آغاز و تا ۲۴ ساعت قبل از شروع اخذ رأی خاتمه می پذیرد .

ماده ۶۷ - فعالیت انتخاباتی در مرحله دوم از تاریخ اعلام رسمی نتایج قطعی آرای مرحله اول

شروع و تا ۲۴ ساعت قبل از اخذ رأی مرحله دوم ادامه خواهد یافت .

ماده ۶۸ - انجام هرگونه فعالیت تبلیغاتی از تاریخ اعلام رسمی اسامی نامزدها له یا علیه نامزدهای

ریاست جمهوری از میز خطابه نماز جمعه و یا هر وسیله دیگری که جنبه رسمی و دولتی دارد و

فعالیت کارمندان در ساعات اداری و همچنین استفاده از وسایل و سایر امکانات وزارتخانه ها و

ادارات ، شرکتهای دولتی و مؤسسات وابسته به دولت و نهادها و مؤسساتی که از بودجه عمومی

(به هر مقدار) استفاده می کنند و همچنین در اختیار گذاشتن وسایل و امکانات مزبور ممنوع بوده و

مرتکب ، مجرم شناخته می شود .

تبصره ۱ - مؤسسات و نهادهایی که دارایی آنان از اموال عمومی است ، همانند بنیاد مستضعفان ،

مشمول ماده فوق میباشند .

تبصره ۲ - ادارات و سازمانها و ارگانهای دولتی و نهادها و اعضای آنها با ذکر سمت خود حق ندارند

له یا علیه هیچیک از نامزدهای انتخاباتی اعلامیه ، اطلاعیه ، پلاکارد بدهند.

ماده ۶۹ - الصاق اعلامیه ، عکس ، پوستر ، هر گونه آگهی تبلیغاتی بر روی علائم راهنمایی و

رانندگی ، تابلوی بیمارستانها ، تابلوی مدارس و سایر مؤسسات آموزشی دولتی و وابسته به دولت

ممنوع بوده و مأمورین انتظامی در صورت مشاهده چنین مواردی متخلفین را جلب و به منظور تعقیب قانونی به مقامات قضایی تحویل می نمایند. شهرداریها و بخشداریهها نیز باید نسبت به امحای چنین اوراق اقدام نمایند.

ماده ۷۰ - هیچ کس حق ندارد آگهی یا پوستره‌های تبلیغاتی نامزدهای انتخاباتی را که در محل های مجاز الصاق گردیده در مدت و زمان قانونی تبلیغات پاره و یا محو نماید و عمل مرتکب جرم محسوب می شود.

ماده ۷۱ - داوطلبان ریاست جمهوری و طرفداران آنان در تبلیغات انتخاباتی به هیچ وجه مجاز به هتک حرمت و حیثیت نامزدهای انتخاباتی نمی باشند و متخلفین طبق مقررات مجازات خواهند شد.

ماده ۷۲ - هرگونه آگهی و آثار تبلیغاتی باید قبل از شروع اخذ رأی از محل شعبه ثبت نام و اخذ رأی توسط اعضای شعبه محو گردد.

ماده ۷۳ - مقامات اجرایی و نظارت انتخابات حق تبلیغ له یا علیه هیچ یک از داوطلبان انتخاباتی را نخواهند داشت. تخلف از این قانون جرم محسوب می شود.

ماده ۷۴ (اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) - کلیه رسانه های دیداری و شنیداری و مکتوب و الکترونیک و سایر شبکه های مجازی، حق ندارند آگهی یا مطالبی علیه نامزدهای انتخاباتی درج کنند و یا مطالبی بنویسند که دال بر انصراف گروه یا اشخاصی از نامزدهای معین باشد در صورت وقوع این تخلف، نامزدهای مزبور حق دارند پاسخ خود را ظرف هجده ساعت پس از انتشار، به وسیله وزارت کشور به رسانه مزبور بدهند و رسانه مزبور مکلف به نشر فوری آن در اولین زمان ممکن است.

در صورتی که رسانه مزبور قبل از ساعات ممنوعیت تبلیغاتی اطلاع رسانی نکند یا منتشر نشود ، مدیر مسؤول آن باید با هزینه خود پاسخ نامزد را به روزنامه یا مجله همطرازی که قبل از ممنوعیت تبلیغات چاپ می شود ، ارسال نماید و آن نشریه مکلف به درج آن در اولین چاپ نشریه است.

ماده ۷۵ - در صورت درخواست کتبی و رسمی اشخاص حقیقی و حقوقی ، چاپخانه آگهی تبلیغاتی انتخاباتی را چاپ خواهد نمود .

ماده ۷۶ - ذیل آگهی های تبلیغاتی چاپی باید نام و نشانی دقیق چاپخانه و تاریخ چاپ درج شده باشد .

ماده ۷۷ - مسئولان چاپخانه ها موظف اند چهار نسخه از هر یک از اوراق تبلیغات انتخاباتی را بلافاصله پس از چاپ ، همراه با یک نسخه از درخواست رسمی تقاضاکنندگان، جهت ضبط در پرونده سریعاً به وزارت کشور و شورای نگهبان ارسال دارند .

تبصره - وزارت ارشاد اسلامی^(۱) موظف است مفاد مواد ۷۴ ، ۷۵ و ۷۶ را به چاپخانه های کشور بخشنامه نموده و در مورد متخلفین با توجه به ماده ۲۶ آیین نامه تأسیس چاپخانه و گراورسازی مصوب ۱۳۵۸/۱۲/۲۷ شورای انقلاب^(۲) تصمیم مقتضی اتخاذ نماید .

۱ - در حال حاضر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

۲ - ماده ۲۶ آیین نامه تأسیس چاپخانه و گراورسازی مصوب ۱۳۵۸/۱۲/۲۷:

تخلف از مقررات این آیین نامه حسب مورد توجه تعطیل موقت و یا لغو دائم پروانه تأسیس و کارت مدیریت خواهد بود.

یادآور می شود در حال حاضر در این خصوص آیین نامه تأسیس و نظارت بر چاپخانه ها و واحدهای وابسته مصوب ۱۳۷۱/۹/۱ هیأت وزیران ، مستند به قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مصوب ۱۳۶۵ ملاک عمل می باشد که ماده ۲۳ آیین نامه مزبور در خصوص مورد به شرح زیر است :

ماده ۲۳ - تخلف از مقررات این آیین نامه حسب مورد جلوگیری از فعالیت یا تعطیل موقت چاپخانه و واحدهای وابسته به آن می شود.

فصل هفتم: شکایت و نحوه رسیدگی

ماده ۷۸ - اعلام نتایج رسیدگی به شکایات انتخابات ریاست جمهوری از طریق رسانه های گروهی از اختیارات شورای نگهبان است .

ماده ۷۹ - شورای نگهبان ظرف یک هفته و در صورت ضرورت حداکثر ده روز پس از دریافت نتیجه انتخابات ریاست جمهوری نظر قطعی خود را نسبت به انتخابات انجام شده به وزارت کشور اعلام و وزارت کشور از طریق رسانه های گروهی نتیجه نهایی را به اطلاع مردم خواهد رساند .

ماده ۸۰ - هیأت های اجرایی موظف اند از تاریخ اعلام نهایی صلاحیت داوطلبان تا دو روز پس از اعلام نتیجه اخذ رأی انتخابات ، شکایات واصله را بپذیرند و ظرف ۲۴ ساعت در جلسه مشترک هیأت اجرایی و ناظرین شورای نگهبان در شهرستان مربوطه به آنها رسیدگی نمایند و نتیجه را صورت جلسه نموده و به وزارت کشور اعلام دارند .

تبصره ۱ - کسانی که از نحوه برگزاری انتخابات شکایت داشته باشند ، می توانند ظرف سه روز از تاریخ اخذ رأی شکایت مستند خود را به ناظرین شورای نگهبان یا دبیرخانه این شورا نیز تسلیم دارند .

تبصره ۲ - شکایاتی قابل رسیدگی خواهد بود که مشخصات شاکی یا شاکیان شامل نام ، نام خانوادگی ، شغل ، نشانی کامل ، شماره تلفن (در صورت داشتن تلفن) و اصل امضای شاکی را داشته باشد .

تبصره ۳ - در صورتی که شاکی بدون دلیل و مدرک و مغرضانه داوطلبان انتخاباتی را متهم نماید و عمل شاکی عنوان افترا داشته باشد قابل تعقیب و پیگیری است .

تبصره ۴ - طرح و بررسی شکایت در مورد افراد محرمانه بوده و افشای آن ممنوع است .

تبصره ۵ - بازرسان گزارشات خود را منحصراً به مراجع ذی صلاح قانونی ارسال می دارند .

ماده ۸۱ - شکایاتی که در جریان انتخابات به هیأت اجرایی تسلیم می شود مانع از ادامه کار

انتخابات نبوده و در موعد رسیدگی به شکایات مورد بررسی قرار خواهد گرفت .

ماده ۸۲ - هیأت اجرایی پس از بررسی شکایات و گزارشات چنانچه تشخیص دهد که امور انتخابات

در یک یا چند شعبه از جریان عادی خارج شده و صحیح انجام نگرفته است با تأیید شورای نگهبان ،

انتخابات یک یا چند شعبه مزبور را باطل اعلام می نماید .

ماده ۸۳ - وزیر کشور پس از وصول اعتبارنامه از شورای نگهبان ، رئیس جمهور منتخب را به

حضور رهبر یا شورای رهبری معرفی می نماید.

فصل هشتم : مجازات

ماده ۸۴ - مجازات تخلف از بند (۱۶) ماده (۳۳) به ترتیب ذیل تعیین می گردد :

الف - چنانچه مرتکب بدون اسلحه ایجاد رعب و وحشت نماید تا ۷۴ ضربه شلاق محکوم می گردد .

ب - چنانچه ایجاد رعب و وحشت، خواه به تحریک یا بالمباشره همراه با اسلحه باشد و محاربه

صدق نکند تا ۷۴ ضربه شلاق و یا حداکثر تا ۲ سال حبس محکوم خواهد شد .

ماده ۸۵ - مجازات کسی که با اتخاذ سمت مجعول در انتخابات دخالت کند (موضوع بند ۱۷ ماده ۳۳)

تا ۵۰ ضربه شلاق خواهد بود و هرگاه مرتکب سندی هم در این باره جعل نموده باشد ، مجازات

جعل و تزویر را خواهد داشت^(۱) و چنانچه دخالت وی مؤثر در سرنوشت انتخابات باشد و مسیر انتخابات یک بخش و یا یک شهرستان و یا یک استان را برهم بزند مرتکب از یک تا پنج سال حبس محکوم خواهد شد.

ماده ۸۶ - مجازات تخلف از ماده ۲۱ و تبصره آن ۲ الی ۶ ماه انفصال از خدمت دولتی خواهد بود.

ماده ۸۷ - اعضای اداری هیأت اجرایی^(۲) (فرماندار یا بخشدار ، رئیس ثبت احوال ، دادستان یا نماینده وی) در صورت تخلف از ماده ۴۱ و تبصره ۲ ماده ۴۷ این قانون به مجازات کسر حقوق تا یک سوم از یک ماه تا شش ماه به حکم مراجع صالحه محکوم خواهند شد و در مورد بقیه اعضا محرومیت تا دو نوبت انتخابات از عضویت هیأت های اجرایی و نظارت و شعب اخذ رأی می باشد .

ماده ۸۸ (اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) - متخلفان از موارد مندرج در ماده (۶۸) و تبصره های آن و کسانی که از طریق رادیو و تلویزیون تبلیغ انتخاباتی له یا علیه یکی از نامزدهای انتخاباتی نمایند و همچنین مسئولان مستقیم برنامه های مربوطه به مجازات حبس از یک تا شش ماه محکوم می شوند.

ماده ۸۹ - چنانچه مأموران انتظامی با دستور کتبی فرماندار یا بخشدار از امحای اعلانات ، عکسها ، پوسترهای منصوبه در تابلوها و اماکن ممنوعه مندرج در ماده ۶۹ استنکاف نمایند به مجازات کسر حقوق تا یک سوم از یک ماه تا سه ماه محکوم می گردند و چنانچه افرادی عالمأ در حین الصاق دستگیر گردند به مجازات پنج الی پانزده ضربه شلاق محکوم می گردند .

---

۱ - به مواد ۵۲۳ الی ۵۴۲ قانون مجازات اسلامی مراجعه شود.

۲ - با توجه به ماده ۷ قانون اصلاحی مصوب ۱۳۹۱/۱۰/۲۶ در مورد اعضای اداری هیأت اجرایی، رئیس دادگستری یا نماینده وی نیز از اعضای اداری این هیأت می باشد.

ماده ۹۰ - مجازات تخلف از ماده ۷۲ محرومیت از عضویت در شعبه ثبت نام برای دو دوره می باشد .

ماده ۹۱ (اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶) - مجازات تخلف از ماده(۷۴)، تعطیل نشریه یا سایت خبری یا مرکز ارسال پیامک و شبکه های مجازی از یک تا سه ماه است و مدیر نشریه یا سایت خبری یا مرکز ارسال پیامک و شبکه های مجازی به شلاق تا ۷۴ ضربه محکوم می گردد. در صورت مشخص بودن نویسنده مقاله، این مجازات شامل نویسنده نیز می شود.

ماده ۹۲ - مجازات تخلف از ماده ۷۱ در مواردی که افترا یا نشر اکاذیب باشد همان مجازات افترا یا نشر اکاذیب^(۱) است و در غیر موارد فوق مجازات آن تا سه ماه حبس خواهد بود .

ماده ۹۳ - در اجرای صحیح اصل (۹۹) قانون اساسی و حفظ بی طرفی کامل ، ناظرین شورای نگهبان موظف اند در طول مدت مسئولیت خود ، بی طرفی کامل را حفظ نمایند و ابراز جانبداری ناظرین به هر طریقی از یکی از کاندیداها جرم محسوب می شود .

تبصره - مجازات تخلف از ماده فوق انفصال شش ماه تا یک سال از خدمات دولتی یا شش ماه تا یکسال زندان خواهد بود .

ماده ۹۴ - مجازات های این فصل به انواع مذکور منحصر نبوده و قاضی در هر مورد می تواند متخلف را به مجازات مذکور و یا هر مجازات متناسب دیگری که در قانون تعزیرات آمده است ، محکوم نماید .

---

۱ - به مواد ۶۹۷ و ۶۹۸ ق.م.ا.مصوب ۱۳۵۷/۳/۲ مراجعه شود.

مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام ، در خصوص

تثبیت تعداد کاندیداها در انتخابات

مصوب ۱۳۷۰/۱۱/۳

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون کلیه انتخابات (به جز انتخابات مجلس خبرگان و شوراهای کشوری) در سطوح مختلف منطقه ای و ملی به شرطی قابل اجرا است که تعداد کاندیداها ، حداقل دو برابر تعداد منتخبین مورد نیاز باشد .

تبصره ۱ - در آن عده از حوزه های انتخاباتی که تعداد منتخبین مورد نیاز بیش از سه نفر باشد ، تعداد کاندیداها باید حداقل یک و نیم برابر تعداد منتخبین مورد نیاز در آن حوزه انتخابیه باشد .

تبصره ۲ - پس از پایان تاریخ ثبت نام اگر یک یا چند نفر از کاندیداهاى نمایندگان استعفا دهند و یا فوت نمایند ، انتخابات در بین افراد و یا برای فرد باقی مانده برگزار و این امر موجب توقف

انتخابات نخواهد شد .

قانون لزوم رسیدگی دقیق به شکایات داوطلبین رد صلاحیت شده در انتخابات مختلف

مصوب ۱۳۷۸/۸/۲۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام

ماده واحده- به موجب این قانون کلیه مراجع رسیدگی کننده صلاحیت داوطلبان در انتخابات مختلف (به استثنای انتخابات خبرگان رهبری که مطابق اصل یکصد و هشتم (۱۰۸) قانون اساسی^(۱) خواهد بود) موظفند صرفاً براساس مواد قانونی و براساس دلایل و مدارک معتبر که توسط مراکز مسئول قانونی به مراجع اجرایی و نظارتی ارسال شده است، به بررسی صلاحیت داوطلبان بپردازند و چنانچه صلاحیت داوطلبی را رد کردند باید علت رد صلاحیت را به شرح زیر با ذکر مواد قانونی مورد استناد و دلایل مربوط به داوطلب ابلاغ نمایند:

۱- مستندات قانونی باید به صورت کتبی به داوطلب اعلام گردد.

۲- در صورت درخواست داوطلب باید دلایل و مدارک رد صلاحیت نیز توسط مرجع رسیدگی کننده به ترتیب زیر به اطلاع وی رسانده شود:

الف) در کلیه موارد به استثنای بندهای «ب، ج، د» دلایل و مدارک کتباً به اطلاع وی می رسد.

۱- اصل یکصد و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران اصلاحی ۱۳۶۸:

قانون مربوط به تعداد و شرایط خبرگان، کیفیت انتخاب آن ها و آیین نامه داخلی جلسات آنان برای نخستین دوره باید به وسیله فقهای اولین شورای نگهبان تهیه و با اکثریت آرای آنان تصویب شود و به تصویب نهایی رهبر انقلاب برسد. از آن پس هرگونه تغییر و تجدید نظر در این قانون و تصویب سایر مقررات مربوط به وظایف خبرگان، در صلاحیت خود آنان است.

ب) در موردی که دلایل و مدارک با عفت عمومی و یا هتک حیثیت اشخاص مرتبط می شود، چنانچه شخص داوطلب در معرض هتک باشد دلایل و مدارک حضوراً به اطلاع وی می رسد و در صورتی که پس از اطلاع حضوری، فی المجلس به طور کتبی تقاضا کند دلایل و مدارک مربوط، کتباً به وی ابلاغ می شود.

ج) چنانچه ذکر دلایل و مدارک علاوه بر هتک حیثیت داوطلب متضمن هتک فرد یا افراد دیگر باشد، دلایل و مدارک فقط حضوری به اطلاع داوطلب می رسد.

د) در موارد مربوط به امنیت ملی اعلام دلایل و مدارک و نحوه اعلام آنها به داوطلب به تشخیص کمیسیونی با عضویت رئیس ستاد فرماندهی کل قوا و وزیر اطلاعات و وزیر کشور خواهد بود.
تبصره ۱- ذکر منابع ارائه دهنده اطلاعات مذکور به تشخیص مرجع رسیدگی کننده خواهد بود.

تبصره ۲- مراجع رسیدگی کننده به شکایات داوطلبان رد صلاحیت شده مکلفند به شکایات داوطلبان دقیقاً رسیدگی نموده و نتیجه را به داوطلبان و مجریان انتخابات اعلام نمایند، در صورت تقاضای داوطلبان رد صلاحیت شده اولین مرجع رسیدگی کننده به شکایات، حسب مورد موظف است توضیحات و دفاعیات آنان را استماع نماید.

تبصره ۳- چنانچه شورای نگهبان صلاحیت داوطلبی را که در مراحل قبلی مورد تأیید قرار گرفته است رد نماید، داوطلب می تواند حداکثر ظرف سه روز از تاریخ ابلاغ شورای نگهبان درخواست رسیدگی مجدد نماید. شورای نگهبان باید ظرف هفت روز رسیدگی و اعلام نتیجه نماید.

تبصره ۴- رأی گیری در شورای نگهبان نسبت به داوطلبانی که صلاحیت آنان در مراحل قبلی به تصویب رسیده، در مورد عدم صلاحیت خواهد بود.

قانون حضور نمایندگان نامزدهای ریاست جمهوری

در شعب اخذ رأی مصوب ۱۳۷۹/۵/۳۰

ماده واحده - به موجب این قانون، هر یک از نامزدهای ریاست جمهوری به تنهایی و یا چند نامزد مشترکاً می توانند در هر یک از شعب اخذ رأی، اماکن استقرار دستگاه شمارشگر رایانه ای آراء و هیأت های اجرایی شهرستانها و بخشها یک نفر نماینده داشته باشند. نمایندگان نامزدها می توانند در شعب اخذ رأی (ثابت و سیار) و اماکن استقرار دستگاه شمارشگر آراء بدون دخالت در انجام وظایف آنها حضور داشته باشند و در صورت مشاهده تخلف، مراتب را کتباً به ناظرین شورای نگهبان و هیأت نظارت شهرستان و استان مربوطه و ستاد انتخابات وزارت کشور اعلام نمایند. حضور نمایندگان هر یک از نامزدها تا پایان اخذ رأی و شمارش و تنظیم صورت جلسات بلامانع است و ممانعت از حضور نمایندگان نامزدها در شعب اخذ رأی، اماکن استقرار دستگاه شمارشگر ممنوع بوده و جرم محسوب می گردد و متخلف به مجازات مقرر شده در تبصره ماده (۹۳) قانون انتخابات ریاست جمهوری محکوم خواهد شد.

مسئولین شعب اخذ رأی موظفند از حضور افراد غیر مسئول در شعب اخذ رأی (افرادی که در این قانون و قانون انتخابات ریاست جمهوری حضور آنها در شعب اخذ رأی پیش بینی نگردیده است) جلوگیری به عمل آورند، تخلف از این موضوع جرم محسوب می گردد و متخلف به مجازات مقرر شده در ماده (۸۸) قانون انتخابات ریاست جمهوری محکوم خواهد شد.

تبصره ۱ - در صورتی که تعداد نامزدهای ریاست جمهوری بیش از (۶) نفر باشد، هر یک از نامزدها می توانند فقط به ازای هر دو شعبه اخذ رأی یک نفر نماینده معرفی کنند.

تبصره ۲ - نمایندگان نامزدها باید از میان افراد داوطلب و با معرفی نامزد و یا مسئول ستاد تبلیغات هر یک از نامزدها در شهرستان مربوطه به عنوان نماینده تام الاختیار نامزد حداقل ۵ روز قبل از شروع اخذ رأی به فرماندار همان شهرستان معرفی گردند . فرمانداران موظفند کارت یا معرفی نامه نمایندگان مذکور را حداقل ۴۸ ساعت قبل از روز اخذ رأی تحویل مسئول ستاد تبلیغات نامزد مربوطه در آن شهرستان دهند ، تخلف از این تبصره توسط فرمانداران جرم محسوب می گردد و متخلف به مجازات مقرر شده در ماده (۸۸) قانون انتخابات ریاست جمهوری محکوم خواهد شد . کلیه هزینه های اجرای این تبصره توسط وزارت کشور محاسبه و نامزدها قبل از معرفی نمایندگان به تناسب تعداد نمایندگانشان پرداخت خواهند کرد .

تبصره ۳ - مسئول ستاد تبلیغات هر یک از نامزدها در شهرستان فردی است که یک هفته قبل از شروع رأی گیری کتباً از طرف نامزد مربوط به فرمانداری همان شهرستان معرفی می شود .

تبصره ۴ - پرسنل نیروهای نظامی ، انتظامی و اطلاعاتی نمی توانند از طرف هیچ نامزدی ، نمایندگی یا نظارت داشته باشند .

تبصره ۵ - نمایندگان نامزدها حق تبلیغ له یا علیه هیچیک از نامزدها و یا دخالت در کار هیأت های اخذ رأی ، بازرسان و ناظران شورای نگهبان را ندارند و در صورت تخلف از حوزه اخذ رأی اخراج و برابر ماده (۸۸) قانون انتخابات ریاست جمهوری با آنان عمل خواهد شد .

تبصره ۶ - این قانون از تاریخ تصویب لازم الاجراست و آن قسمت از قوانین و مقررات مغایر با این قانون لغو و بلااثر میگردد .

آیین نامه اجرایی این قانون توسط وزارت کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران

می رسد .

قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران

مصوب ۱۳۶۴/۴/۴

ماده ۱ - طبق اصل (۹۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران شورای نگهبان، نظارت بر انتخابات ریاست جمهوری را برعهده دارد .

ماده ۲ - شورای نگهبان قبل از شروع انتخابات دو نفر از اعضای خود و پنج نفر از افراد مسلمان و مطلع و مورد اعتماد دارای حسن سابقه را با اکثریت مطلق آرای اعضای شورای نگهبان به عنوان هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات ریاست جمهوری و سه نفر به عنوان عضو علی البدل انتخاب و به وزارت کشور معرفی می نماید.

ماده ۳ - شورای نگهبان می تواند محل کار هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات را در وزارت کشور قرار دهد.

ماده ۴ - هیأت مرکزی نظارت ، برکلیه مراحل انتخابات و جریانهای انتخاباتی و اقدامات وزارت کشور و هیأتهای اجرایی که در انتخابات مؤثر است و آنچه مربوط به صحت انتخابات می شود نظارت خواهد کرد.

ماده ۵ - هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات باید برای هر شهرستان ناظر یا ناظرین با شرایط مذکور در ماده (۲) جهت نظارت بر انتخابات تعیین کند .

تبصره - شورای نگهبان در هر مورد که لازم بداند می تواند تمام یا برخی از ناظرین را مستقیماً انتخاب نماید .

ماده ۶ - هیأت مرکزی نظارت یا ناظرین که در سراسر کشور بر کیفیت انتخابات نظارت کامل دارند ، در هر مورد که سوء جریان یا تخلفی را مشاهده کنند کتباً تذکر خواهند داد . فرمانداران و بخشداران موظفند بلافاصله براساس قوانین مربوطه نسبت به رفع اشکالات مطروحه اقدام نمایند و چنانچه مسئولین وزارت کشور نظرات آنان را ملحوظ ندارند ناظرین مراتب را به هیأت مرکزی نظارت شورای نگهبان گزارش خواهند کرد .

ماده ۷ - شورای نگهبان در کلیه مراحل در صورت اثبات تخلف با ذکر دلیل نسبت به ابطال یا توقف انتخابات در سراسر کشور و یا بعضی از مناطق اتخاذ تصمیم نموده و نظر خود را از طریق رسانه های همگانی اعلام می نماید و نظر شورای نگهبان در این مورد قطعی و لازم الاجرا است و هیچ مرجع دیگری حق ابطال یا متوقف کردن انتخابات را ندارد .

تبصره - هیأت مرکزی نظارت باید مدارک حاکی از عدم صحت یا لزوم متوقف ساختن انتخابات را برای بررسی و اتخاذ تصمیم به شورای نگهبان بفرستد .

ماده ۸ - پس از صدور دستور شروع انتخابات از طرف وزارت کشور چنانچه شورای نگهبان در کیفیت انجام مقدمات انتخابات از قبیل تعیین هیأت اجرایی ، نحوه تبلیغات و مانند آن تخلفاتی مشاهده کند که به صحت انتخابات خدشه وارد سازد انتخابات را متوقف و مراتب را به وزارت کشور اعلام می دارد .

ماده ۹ - در مواردی که توقف یا ابطال بنا به نظر شورای نگهبان در تعیین رئیس جمهور مؤثر باشد قبل از اعلام نتایج کل انتخابات ، در اولین فرصت ، اخذ رأی در آن مناطق ادامه یافته یا تجدید خواهد شد .

ماده ۱۰- در مواردیکه ناظر یا ناظرین در مرکز شهرستان و بخشهای تابعه نتایج انتخابات یک یا چند صندوق شعب اخذ رأی را منطبق با قانون تشخیص ندهند موضوع را با ذکر دلیل در هیأت اجرایی محل مطرح خواهند کرد ، در صورتی که هیأت اجرایی مذکور نظر آنان را نپذیرد ، مراتب به هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات ریاست جمهوری ارجاع خواهد شد و نظر این هیأت با تأیید شورای نگهبان قطعی و لازم الاجراست .

ماده ۱۱- هیأت‌های اجرایی موظف اند یک نسخه از صورت جلسه اقدامات خود را به ناظر یا ناظرین تسلیم نمایند . در مواردی که امضای هیأت‌های اجرائی در قانون انتخابات پیش بینی شده است امضای ناظر یا ناظرین نیز لازم است .

ماده ۱۲- وزارت کشور موظف است قبل از صدور دستور انتخابات در سراسر کشور مراتب را به تأیید شورای نگهبان برساند .

آیین نامه اجرایی قانون انتخابات ریاست جمهوری

مصوب ۱۳۶۴/۴/۱۶ هیأت وزیران با اصلاحات بعدی^(۱)

ماده ۱ - فرمانداران و بخشداران موظف اند در اجرای ماده (۸) قانون انتخابات ریاست جمهوری از آغاز انتخابات با دعوت از اعضای هیأت های نظارت شورای نگهبان موجبات نظارت کامل آنان را در کلیه مراحل اجرایی انتخابات فراهم نمایند .

ماده ۲ - هیأت مرکزی نظارت منتخب شورای نگهبان می باید رونوشت احکام ناظر یا ناظرین خود را به ستاد انتخابات کشور ، ستاد انتخابات استانداری ، فرمانداریها و بخشداریهای مربوطه ارسال نماید .

ماده ۳ - فرمانداران و بخشداران باید پس از دریافت رونوشت احکام هیأت های نظارت از نامبردگان برای تشکیل جلسه دعوت به عمل آورند .

ماده ۴ - شرکت ناظر یا ناظرین شورای نگهبان در جلسات هیأت اجرایی به منظور نظارت بر صحت اجرای قانون انتخابات ریاست جمهوری بوده و عدم حضور آنان در جلسات و یا خودداری آنان از امضای صورت جلسات مانع از ادامه کار انتخابات نخواهد بود .

ماده ۵ - هیأت های نظارت در صورتی که نتوانند شخصاً در جلسه شرکت نمایند ضمن تنظیم صورت جلسه ، نماینده ای از بین خود انتخاب و نماینده منتخب با در دست داشتن یک نسخه از صورت جلسه تنظیمی در جلسه متشکله شرکت نموده و صورت جلسه تنظیمی را به منظور ضبط در سوابق انتخاباتی به فرماندار یا بخشدار محل تسلیم نماید .

---

۱ - این آیین نامه در تاریخ های ۱۳۷۲/۲/۲۲، ۱۳۷۲/۲/۲۲، ۱۳۸۰/۲/۱۹ و ۱۳۸۴/۳/۱۸ توسط هیأت وزیران اصلاح شده و اصلاحات مزبور در متن آیین نامه اعمال شده است.

ماده ۶ - مراجع ذی صلاح قانونی در مورد ارسال گزارشات بازرسان (موضوع تبصره ۵ ذیل

ماده ۸۰ قانون انتخابات ریاست جمهوری) عبارتند از :

شورای نگهبان ، هیأت مرکزی نظارت و ستاد انتخابات کشور .

ماده ۷ - هیأت های اجرایی شهرستان موظف اند یک نسخه از صورت جلسات اقدامات خود را که به

ناظر یا ناظرین شورای نگهبان تسلیم می نمایند به ستاد انتخابات کشور نیز ارسال دارند .

ماده ۸ - در این انتخابات ملاک تبعیت بخشدارها از فرماندارها، قانون تقسیمات کشوری جمهوری

اسلامی ایران بوده و حوزه بندی انتخابات مجلس شورای اسلامی ملاک عمل نخواهد بود .

ماده ۹ - فرمانداران پس از وصول دستور وزارت کشور مبنی بر انجام انتخابات ریاست جمهوری ،

شروع برنامه انتخابات را به وزارت کشور تلگراف و تلفنگرام و بلافاصله دستور تشکیل

هیأت اجرایی بخشهای تابعه را به بخشداران مربوطه ابلاغ مینمایند . (**فرم های شماره ۱، ۲ و ۳**)

ماده ۱۰ - حذف شد. ^(۱)

ماده ۱۱ - حذف شد. ^(۲)

ماده ۱۲ (اصلاحی ۱۳۷۲/۲/۱) - فرمانداران و بخشداران پس از بررسیهای لازم سی (۳۰) نفر از

معمدین اقشار مختلف مردم شهرستان / بخش را تعیین و پس از تأیید هیأت نظارت مربوط از

اعضای اداری هیأت اجرایی (دادستان یا نماینده وی و رئیس ثبت احوال) ^(۳) و سی (۳۰) نفر

---

۱ - به موجب آیین نامه اصلاحی مصوب ۱۳۷۲/۲/۱ حذف گردیده است.

۲ - به موجب آیین نامه اصلاحی مصوب ۱۳۷۲/۲/۱ حذف گردیده است.

۳ - به موجب ماده ۳۸ قانون انتخابات ریاست جمهوری اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶ رئیس دادگستری یا نماینده وی به اعضاء اداری هیأت اجرایی اضافه شده است.

معمدین منتخب برای تشکیل جلسه انتخاب معتمدین اصلی و علی البدل هیأت اجرایی دعوت به عمل

می آورند. (فرم های شماره ۴، ۵ و ۶)

ماده ۱۳ - در شهرستانها و بخشهایی که شوراهای اسلامی در آنها تشکیل شده باشد فرماندار یا

بخشدار در اجرای تبصره ذیل ماده (۳۸) قانون ریاست جمهوری اقدام می نماید. (فرم شماره ۷)

ماده ۱۴ (اصلاحی ۱۳۷۲/۲/۱) - پس از حضور حداقل بیست (۲۰) نفر از معتمدین دعوت شده آنان

از بین خود یا خارج هشت (۸) نفر^(۱) را به عنوان معتمدین اصلی و پنج (۵) نفر را به عنوان معتمدین

علی البدل هیأت اجرایی با رأی مخفی و اکثریت نسبی آرا انتخاب مینمایند و مراتب صورت جلسه

می شود و به امضای حاضران در جلسه می رسد. (فرم شماره ۸)

تبصره - بخشداران دو نسخه از صورت جلسه انتخاب معتمدین هیأت اجرایی بخش را بلافاصله به

فرمانداری و فرمانداران نیز دو نسخه از صورت جلسه انتخاب معتمدین هیأت اجرایی مرکز

شهرستان را بلافاصله به ستاد انتخابات کشور ارسال میدارند. (فرم های شماره ۹ و ۱۰)

ماده ۱۵ - فرمانداران پس از تشکیل اولین جلسه هیأت اجرایی مرکز شهرستان مراتب را به

ستاد انتخابات کشور اعلام می دارند.

ماده ۱۶ - حذف شد.^(۲)

ماده ۱۷ - هیأت های اجرایی بخشها بلافاصله پس از انتخاب معتمدین و تکمیل عده خود تشکیل

جلسه داده و تعداد و محل استقرار شعب ثبت نام و اخذ رأی را تعیین و مراتب را صورت جلسه

---

۱ - به موجب ماده ۳۹ قانون انتخابات ریاست جمهوری اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶ نه (۹) نفر از بین معتمدان تأیید شده به عنوان معتمدان اصلی انتخاب می شوند.

۲ - به موجب آیین نامه اصلاحی مصوب ۱۳۷۲/۲/۱ حذف گردیده است.

نموده و یک نسخه از آن را وسیله بخشدار برای فرماندار شهرستان جهت طرح در جلسه هیأت

اجرایی شهرستان ارسال می دارند. (فرم های شماره ۱۱ و ۱۲)

ماده ۱۸ - بخشداران در اجرای تصمیمات هیأت اجرایی نسبت به صدور حکم عضو رابط اقدام

می نمایند.

ماده ۱۹ - هیأت اجرایی شهرستان با توجه به ماده (۴۵) قانون انتخابات ریاست جمهوری پس از

تعیین محل استقرار شعب ثبت نام و اخذ رأی در مرکز شهرستان و بخش مرکزی و بررسی و

تصویب مصوبات هیأت های اجرایی بخشها در مورد تعداد و محل شعب ثبت نام و اخذ رأی مبادرت

به انتشار آگهی انتخابات حاوی تاریخ ، ساعت برگزاری انتخابات ، محل شعب ثبت نام و اخذ رأی ،

شرایط انتخاب کنندگان و مقررات جزایی در سراسر شهرستان می نمایند. (فرم شماره ۱۳)

ماده ۲۰ (اصلاحی ۱۳۷۲/۲/۱) - فرمانداران با همکاری نیروی انتظامی نسبت به انتشار آگهی

انتخابات در سطح شهرستان اقدام می نمایند. (فرم شماره ۱۴)

ماده ۲۱ - در اجرای ماده (۴۶) قانون انتخابات ریاست جمهوری فرمانداران موظف اند سه نسخه از

آگهی های منتشره در سطح شهرستان را به ستاد انتخابات کشور و یک نسخه به ستاد انتخابات

استانداری ارسال دارند. (فرم شماره ۱۵)

ماده ۲۲ - هیأت های اجرایی شهرستان و بخش در اجرای ماده (۴۷) قانون نسبت به تنظیم

صورت جلسه تعیین اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی اقدام می نمایند. (فرم شماره ۱۶)

ماده ۲۳ - بخشداران یک نسخه از صورت جلسه انتخاب اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی را به

فرمانداری مرکز شهرستان ارسال می دارند. (فرم شماره ۱۷)

ماده ۲۴ - فرمانداران و بخشداران موظف اند با توجه به صورت جلسه هیأت اجرایی مبنی بر تعیین اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی نسبت به صدور ابلاغ آنان اقدام جهت تحویل صندوق و لوازم و مدارک ثبت نام و اخذ رأی از آنان دعوت به عمل آورند. (فرم شماره ۱۸)

ماده ۲۵ - فرمانداران و بخشداران پس از دعوت و حضور اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی مدارک و لوازم شعبه و همچنین برگهای انتخاباتی را تحویل اعضای شعبه اخذ رأی نموده و پس از توجیه برنامه و روش ثبت نام و اخذ رأی و قرائت آرا ترتیبی اتخاذ خواهند نمود که یک روز قبل از روز اخذ رأی، اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی به محل شعب اعزام شوند. (فرم شماره ۱۹)

ماده ۲۶ - فرمانداران می باید نسبت به صدور حکم نماینده فرماندار اقدام نمایند. (فرم شماره ۲۰)

ماده ۲۷ (اصلاحی ۱۳۷۲/۲/۱ و ۱۳۸۴/۳/۱۸) - فرمانداران و بخشداران به منظور حفاظت شعب ثبت نام و اخذ رأی با هماهنگی نیروی انتظامی حداقل دو نفر از مأمورین انتظامی را ضمن صدور ابلاغ در معیت اعضای شعبه به محل شعبه ثبت نام و اخذ رأی اعزام می نمایند. (فرم شماره ۲۱)

ماده ۲۸ (اصلاحی ۱۳۷۲/۲/۱) - برنامه روز اخذ رأی:

اعضای شعبه ثبت نام و اخذ رأی حداقل یک ساعت قبل از وقت مقرر در محل شعبه حاضر می شوند. ابتدا از بین خود نسبت به انتخاب یک نفر رئیس، یک نفر نایب رئیس و سه نفر منشی^(۱) اقدام و سپس صندوق اخذ رأی را در حضور نماینده هیأت نظارت بر انتخابات و نماینده فرماندار باز و پس از حصول اطمینان از خالی بودن آن، لفاف و با مهر شعبه ثبت نام و اخذ رأی لاک و مهر و

---

۱ - به موجب ماده ۴۷ قانون انتخابات ریاست جمهوری اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶ و امکان افزایش تعداد اعضای شعب از ۵ نفر به ۷ نفر، تبعاً در شعبی که هیأت اجرایی تعداد اعضای آن را ۷ نفر تعیین نموده تعداد منشیان به ۵ نفر افزایش می یابد.

مراتب را در صورت جلسه ثبت نام و اخذ رأی در پنج نسخه منعکس و کار ثبت نام و اخذ رأی را به شرح مراحل ششگانه زیر آغاز می نمایند چنانچه صندوقهای اخذ رأی به گونه ای طراحی و ساخته شده باشند که نیازی به لفاف نداشته باشند، فقط محل یا محل های تعیین شده بر روی صندوق پس از بستن آن، در مراحل مختلف برنامه روز اخذ رأی و محل شکاف صندوق برای انداختن رأی در پایان برنامه، با مهر انتخابات ، لاک و مهر خواهد شد.

اول - مرحله مراجعه رأی دهندگان

دوم - مرحله کنترل

سوم - مرحله ثبت نام

چهارم - مرحله اخذ رأی

پنجم - مرحله تکمیل و صورت جلسه و قرائت و شمارش آراء

ششم - مرحله تنظیم صورتجلسه^(۱)

اول - مرحله مراجعه رأی دهندگان

۱- اعضای شعبه باید کوشش کنند محل اخذ رأی حتی الامکان دارای درب ورودی و خروجی مجزا باشد و مأمورین انتظامی موظف اند طبق دستور نماینده فرماندار یا رئیس شعبه ثبت نام و اخذ رأی از ازدحام در محل اخذ رأی ممانعت نموده تا اخذ رأی در کمال آرامش انجام پذیرد.

---

۱ - با توجه به ماده ۴۲ آیین نامه اجرایی، از آنجا که در انتخابات آتی ماده ۲۸ سابق ملاک عمل می باشد، مراحل پنجم و ششم ماده ۲۸ سابق در متن این مجموعه آورده شده است.

۲- رأی دهندگان با در دست داشتن عین شناسنامه^(۱) در محل شعبه ثبت نام و اخذ رأی حضور یافته و به ترتیب به منظور ثبت نام و دادن رأی وارد محوطه اخذ رأی می شوند.

دوم - مرحله کنترل

کنترل در دو مرحله انجام می شود:

الف - کنترل شناسنامه : نماینده فرماندار یا رئیس شعبه یا هر یک از سه منشی^(۲) شعبه ثبت نام و

اخذ رأی با ملاحظه شناسنامه رأی دهنده موارد ذیل را مورد توجه قرار می دهند:

۱- شناسنامه به مهر انتخابات ریاست جمهوری همان مرحله ممهور نشده باشد.

۲- شناسنامه متعلق به شخص مراجعه کننده بوده و دارنده آن در روز اخذ رأی وارد سن شانزده

(۱۶) سالگی شده باشد.^(۳)

ب - کنترل انگشت : نماینده فرماندار یا رئیس شعبه و یا هر یک از سه منشی^(۴) ، انگشت سیبیه

دست رأی دهنده را کنترل مینماید که آلوده به رنگ جوهر استامپ که احتمالاً نشانه دادن رأی است

نباشد.

---

۱ - به موجب ماده ۱۹ قانون انتخابات ریاست جمهوری اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶ مراجعه کنندگان باید علاوه بر همراه داشتن شناسنامه ، کارت ملی خود را نیز ارائه دهند.

۲ - به موجب ماده ۴۷ قانون انتخابات ریاست جمهوری اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶ وامکان افزایش تعداد اعضاء شعب از ۵ نفر به ۷ نفر، تبعاً در شعبی که هیأت اجرایی تعداد اعضاء آن را ۷ نفر تعیین نموده تعداد منشیان به ۵ نفر افزایش می یابد.

۳ - علی رغم این که به موجب ماده ۳۶ قانون انتخابات ریاست جمهوری (اصلاحی ۱۳۸۵/۱۰/۱۲)، سن انتخاب کنندگان به هجده سال تغییر کرده ، ولی تا کنون این قسمت از آیین نامه اجرایی اصلاح نشده است. لذا ملاک قانون می باشد.

۴ - به موجب ماده ۴۷ قانون انتخابات ریاست جمهوری اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶ وامکان افزایش تعداد اعضاء شعب از ۵ نفر به ۷ نفر تبعاً در شعبی که هیأت اجرایی تعداد اعضاء آن را ۷ نفر تعیین نموده تعداد منشیان به ۵ نفر افزایش می یابد.

تبصره - در صورتیکه شناسنامه مراجعه کننده مهور به مهر انتخابات جاری باشد و یا بر انگشت سبابه او اثر جوهر استامپ مشخص شده باشد، به دستور نماینده فرماندار از رأی دادن وی جلوگیری به عمل می آید.

سوم - مرحله ثبت نام

۱- پس از انجام مرحله کنترل و حصول اطمینان از این که شناسنامه متعلق به مراجعه کننده بوده و او واجد شرایط رأی دادن می باشد یک نفر از منشی ها نسبت به ثبت مشخصات سجلی رأی دهنده براساس شناسنامه و سایر اطلاعات مورد نیاز بر روی برگ تعرفه اقدام و پس از اخذ اثر انگشت رأی دهنده روی برگ تعرفه، آن را امضا می نماید.

۲- متصدی ثبت نام، شناسنامه رأی دهنده را به مهر انتخابات مهور و به وی تحویل می نماید.

۳ **(الحاقی ۱۳۸۰/۲/۱۹)** - چنانچه انتخابات به شیوه دستی برگزار شود، وزارت کشور می تواند به منظور گردآوری آمار و اطلاعات مربوط به رأی دهندگان از قبیل جنس، سن یا تأهل فرم های جداگانه ای تهیه کند. نماینده فرماندار- بخشدار یا یکی از اعضای شعبه موظفند فرم های اطلاعاتی را هنگام ثبت نام از رأی دهندگان تکمیل نمایند. این فرم ها در پایان بدون آنکه داخل صندوق اخذ رأی انداخته شوند حسب مورد تحویل بخشداری یا فرمانداری ذی ربط خواهد شد.

چهارم - مرحله اخذ رأی

۱ **(اصلاحی ۱۳۸۰/۲/۱۹)** - متصدی ثبت نام برگ رأی را از محل پرفراژ (نقطه چین) از تعرفه انتخاباتی جدا نموده و به رأی دهنده تسلیم می نماید و رأی دهنده با علامت گذاری در مقابل اسم یکی از نامزدها، برگ رأی را بدون هرگونه نوشته و یا علامت دیگری و بدون اینکه آن را تا نماید داخل صندوق می اندازد. چنانچه انتخابات به شیوه دستی برگزار شود، لازم است رأی دهنده نام

نامزد مورد نظر خود را در محل تعیین شده در برگ رأی بنویسد ، سپس برگ رأی را تا نموده و داخل صندوق بیندازند .

۲- نماینده فرماندار و اعضای شعبه ثبت نام و اخذ رأی باید ترتیبی اتخاذ نمایند که رأی نویسی مخفی و به صورت کاملاً آزاد و بدون اعمال نفوذ شخص دیگری انجام گیرد و هیچ یک از اعضای شعبه و نماینده فرماندار و مأمورین انتظامی و نماینده هیأت نظارت بر انتخابات و اصولاً کلیه افرادی که به نحوی از انحا در شعبه وظیفه ای به عهده دارند حق توصیه به رأی دهنده برای انتخاب فرد بخصوصی را ندارند. بدیهی است در صورتی که رأی دهنده برای رأی دادن نیاز به فرد دیگری داشته باشد باید از وجود افراد خارج از شعبه که مورد اعتماد وی باشند استفاده نماید و اعضای شعبه نیز کنترل نمایند تا عمل خلاف قانون انجام نگیرد.

۳- نماینده هیأت نظارت بر انتخابات یا بازرسان وزارت کشور در صورت مشاهده تخلف یا اعمال نفوذ موظف اند مراتب را به اعضای شعبه و نماینده فرماندار تذکر دهند و آنان ضمن تنظیم صورت جلسه باید فرد یا افراد خاطی را توسط مأمورین انتظامی حاضر در شعبه تحویل مقامات قضائی دهند.

۴- نماینده فرماندار یا رئیس شعبه ثبت نام و اخذ رأی مراقبت خواهند نمود تا هیچ فرد مسلحی وارد شعبه اخذ رأی نشود. کنترل این امر توسط مأمورین انتظامی و در جلو درب ورودی خواهد بود.

پنجم^(۱) - مرحله قرائت و شمارش آراء

۱- اعضای شعبه پس از انقضای ساعات اخذ رأی در صورت حصول اطمینان از اینکه کلیه مراجعه کنندگان رأی خود را در صندوقهای رأی انداخته و فرد دیگری برای رأی دادن در محل شعبه حضور ندارد بلافاصله پس از شمارش برگهای تعرفه و درج آن در صورتجلسه با حضور محافظان صندوق و نماینده هیأت نظارت بر انتخابات و نماینده فرماندار شمارش و قرائت آراء را آغاز می نمایند.

۲- ترتیب شمارش و قرائت آراء به این صورت است که ابتدا رییس یا نایب رییس شعبه اخذ رأی با همکاری یکی از منشیها، تعرفه ها را شمارش نموده سپس لاک و مهر درب صندوق اخذ رأی را باز کرده و تعداد آرای داخل صندوق را بدون اینکه قرائت شود برگ شماری و با تعداد برگ تعرفه ها تطبیق داده و به یکی از دو حالت زیر عمل می نمایند:

الف- چنانچه تعداد اوراق رأی داخل صندوق بیشتر از تعداد تعرفه ها باشد اوراق اضافی از مجموع برگ آراء بدون آنکه خوانده شود برداشته و با رنگ قرمز جمله (باطل شد) را بر روی آن قید و باطل نموده و در صورتجلسه اخذ رأی نیز درج و در پایان ضمیمه صورتجلسه می نمایند.

ب- در صورتی که تعداد برگهای رأی داخل صندوق مساوی یا کمتر از تعداد تعرفه ها باشد مراتب در صورتجلسه درج می شود.

۳- پس از اینکه شمارش آراء به ترتیب مذکور در فوق انجام شد قرائت آراء شروع و مواد (۲۵ و ۲۶) قانون و تبصره های ذیل آنها با تأیید هیأت نظارت بر انتخابات یا نماینده آنان اجرا خواهد شد.

---

۱ - با توجه به اینکه براساس بند ۳ ماده ۴۲ آیین نامه اجرایی، در انتخابات آتی مراحل پنجم و ششم ماده ۲۸ سابق معتبر و ملاک عمل است، لذا در این مجموعه مراحل پنجم و ششم سابق درج شده اند.

ششم - مرحله تنظیم صورتجلسه

پس از خاتمه شمارش و قرائت آراء، صورتجلسه ثبت نام و اخذ رأی شعبه که به ضمیمه دستورالعمل اجرایی از طرف وزارت کشور ارسال شده است در پنج نسخه تنظیم و سپس تعداد رأی هریک از دارندگان رأی در پشت برگ صورتجلسه در فرم مخصوص (فرم نتایج آراء) قید می شود. صورتجلسه پس از تنظیم به امضای نماینده فرماندار و اعضای شعبه ثبت نام و اخذ رأی و محافظان صندوق و نماینده هیأت نظارت بر انتخابات می رسد و بلافاصله کلیه اوراق و مدارک انتخاباتی و یک نسخه صورتجلسه مذکور را داخل صندوق رأی قرار داده و پس از انجام لاک و مهر مجدد صندوق (صندوقها)، اعضای شعبه ثبت نام و اخذ رأی به اتفاق نماینده فرماندار در معیت مأمورین انتظامی، صندوق (صندوق های) رأی را به همراه دو نسخه از صورتجلسه شعبه اخذ رأی و سایر مدارک رسماً تحویل هیأت اجرایی می دهند. ضمناً ناظر و رئیس شعبه ثبت نام و اخذ رأی هرکدام یک نسخه از صورتجلسه مذکور را دریافت می نمایند. (فرم شماره ۲۲)

اگر در روز اخذ رأی در مورد انتخابات اشکالات پدید آید مراتب در قسمت انتهای صورتجلسه ذکر و به امضای اعضای شعبه و نماینده فرماندار و محافظان صندوق و نماینده هیأت نظارت بر انتخابات می رسد.

توجه: تعداد رأی دارندگان رأی فقط در فرم نتایج آراء انتخابات ریاست جمهوری که در پشت برگ صورتجلسه مندرج است قید می شود. (فرم شماره ۲۲)

ماده ۲۹ ^(۱) - هرگاه بعضی از شعب ثبت نام و اخذ رأی به علل مختلف از عهده قرائت آراء و تکمیل صورتجلسه برنیایند هیأت‌های اجرایی مستقیماً نسبت به شمارش و قرائت آراء و تکمیل صورتجلسه شعبه مذکور اقدام خواهند نمود.

برنامه روز اخذ رأی مرحله دوم :

برنامه مرحله اول اخذ رأی با رعایت نکات زیر در مرحله دوم تکرار می شود:

- ۱- شناسنامه مراجعه کنندگان به دومهر انتخاباتی که در جریان است ممهور نشده باشد.
- ۲- چنانچه شناسنامه رأی دهنده دارای مهرمرحله اول انتخابات باشد به مهر مرحله دوم نیز ممهور می شود.
- ۳- چنانچه شناسنامه رأی دهنده فاقد مهر مرحله اول انتخابات ریاست جمهوری باشد هنگام رأی گیری مرحله دوم دوبار به مهر مرحله دوم ممهور می شود تا رأی دهنده نتواند برای بار دوم رأی دهد.

ماده ۳۰ ^(۲) - هیأت های اجرایی بخشها به استثنای بخش مرکزی و مرکز شهرستان بلافاصله پس از دریافت صندوقهای آراء و مدارک و صورتجلسه شعبه ثبت نام و اخذ رأی انتخابات، نسبت به تنظیم صورتجلسه جمع آراء شعب مربوطه در حضور ناظر یا ناظرین شورای نگهبان در پنج نسخه اقدام نموده و مدارک و لوازم و صندوقها را به همراه دو نسخه از صورتجلسه تنظیمی برای اعلام و ارسال به مرکز شهرستان تحویل بخشدار می دهند. **(فرم شماره ۲۳ و ۲۴)**

-
- ۱ - با توجه به اینکه براساس بند ۳ ماده ۴۲ آیین نامه اجرایی، در انتخابات آتی ماده ۲۹ سابق معتبر و ملاک عمل است، لذا در این مجموعه ماده ۲۹ سابق درج شده است.
  - ۲ - با توجه به اینکه براساس بند ۳ ماده ۴۲ آیین نامه اجرایی، در انتخابات آتی ماده ۳۰ سابق معتبر و ملاک عمل است، لذا در این مجموعه ماده ۳۰ سابق درج شده است.

ماده ۳۱ ^(۱) -بخشداران سراسر کشور به استثنای بخش مرکزی و مرکز شهرستان موظفند در اسرع وقت کلیه مدارک و لوازم و صندوقهای اخذ رأی به انضمام صورتجلسه اخذ رأی هیأت اجرایی بخش را جهت تحویل به هیأت اجرایی مرکز شهرستان به فرمانداری مرکز شهرستان ارسال نمایند.

(فرم شماره ۲۵)

ماده ۳۲ ^(۲) - فرمانداران پس از وصول نتایج اخذ رأی بخشهای تابعه مکلفند در اسرع وقت نتیجه کلی انتخابات شهرستان را به ترتیب تعداد آراء تنظیم و به ستاد انتخابات کشور وسیله تلفنگرام و تلگراف گزارش نمایند.

ماده ۳۳ ^(۳) - مسئولیت نگهداری و حفاظت مدارک انتخابات و صندوقهای اخذ رأی تا تحویل به هیأت اجرایی شهرستان به عهده بخشدار است.

ماده ۳۴ ^(۴) - فرمانداران پس از دریافت صورتجلسات قرائت آرای بخشهای تابعه، کلیه مدارک و لوازم و صندوق های مربوطه را در اسرع وقت به هیأت های اجرایی مرکز شهرستان تحویل نموده و هیأت اجرایی مرکز شهرستان با حضور هیأت نظارت نسبت به تنظیم صورتجلسه نتیجه انتخابات شهرستان سریعاً اقدام می نمایند. **(فرم شماره ۲۶)**

- ۱ - با توجه به اینکه براساس بند ۳ ماده ۴۲ آیین نامه اجرایی، در انتخابات آتی ماده ۳۱ سابق معتبر و ملاک عمل است، لذا در این مجموعه ماده ۳۱ سابق درج شده است.
- ۲ - با توجه به اینکه براساس بند ۳ ماده ۴۲ آیین نامه اجرایی، در انتخابات آتی ماده ۳۲ سابق معتبر و ملاک عمل است، لذا در این مجموعه ماده ۳۲ سابق درج شده است.
- ۳ - با توجه به اینکه براساس بند ۳ ماده ۴۲ آیین نامه اجرایی، در انتخابات آتی ماده ۳۳ سابق معتبر و ملاک عمل است، لذا در این مجموعه ماده ۳۳ سابق درج شده است.
- ۴ - با توجه به اینکه براساس بند ۳ ماده ۴۲ آیین نامه اجرایی، در انتخابات آتی ماده ۳۴ سابق معتبر و ملاک عمل است، لذا در این مجموعه ماده ۳۴ سابق درج شده است.

ماده ۳۵^(۱) - فرمانداران پس از دریافت صورتجلسه انتخابات از هیأت اجرایی شهرستان ضمن رعایت ماده (۸۰) قانون انتخابات ریاست جمهوری و ارسال دو نسخه از صورتجلسه مذکور به ستاد انتخابات کشور و همچنین وصول نظریه مجدد ستاد انتخابات کشور نسبت به تنظیم آگهی نتیجه انتخابات و انتشار آن در سراسر شهرستان اقدام می نمایند. **(فرم شماره ۲۷ و ۲۸)**

ماده ۳۶ (اصلاحی ۱۳۷۲/۲/۱) - در پایان مهلت قانونی (حداکثر دو روز پس از تاریخ انتشار آگهی نتیجه اخذ رأی در شهرستان) هیأت اجرایی شهرستان با حضور ناظر یا ناظرین شورای نگهبان تشکیل جلسه داده و به شکایات واصله رسیدگی می نمایند و مراتب را در پنج (۵) نسخه صورت جلسه نموده و به فرماندار تسلیم می دارد. **(فرم شماره ۲۹)**

تبصره (الحاقی ۱۳۷۲/۲/۱) - در صورتی که تا پایان مهلت قانونی هیچ گونه شکایت به هیأت اجرایی نرسیده باشد مراتب عدم وصول شکایت نیز در پنج (۵) نسخه صورت جلسه و به فرماندار تسلیم می شود. **(فرم شماره ۳۰)**

ماده ۳۷ - فرماندار بلافاصله ۳ نسخه صورت جلسه رسیدگی به شکایات دریافتی از هیأت اجرایی شهرستان را به ستاد انتخابات کشور ارسال می دارد. **(فرم شماره ۳۱)**

ماده ۳۸ - ستاد انتخابات کشور دو نسخه از صورت جلسات واصله موضوع ماده فوق را به هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات جهت بررسی و اعلام نظریه نهایی شورای نگهبان ارسال می دارد. **(فرم شماره ۳۲)**

---

۱ - با توجه به اینکه براساس بند ۳ ماده ۴۲ آیین نامه اجرایی، در انتخابات آتی ماده ۳۵ سابق معتبر و ملاک عمل است، لذا در این مجموعه ماده ۳۵ سابق درج شده است.

ماده ۳۹ (اصلاحی ۱۳۷۲/۲/۱) - وزارت کشور پس از دریافت نظریه شورای نگهبان مبنی بر صحت برگزاری انتخابات یا توقف یا ابطال تمام یا قسمتی از انتخابات ریاست جمهوری مراتب را به مسئولین اجرایی انتخابات ابلاغ می نماید . (فرم شماره ۳۳)

ماده ۴۰ - فرمانداران پس از دریافت نظریه شورای نگهبان از طریق ستاد انتخابات کشور بلافاصله نسبت به تنظیم صورت جلسه نهایی انتخابات ریاست جمهوری اقدام و ضمن مخابره نتیجه نهایی دو نسخه از آن را به ستاد انتخابات کشور ارسال می نمایند . (فرم های شماره ۳۴ و ۳۵)

ماده ۴۱ - فرمانداران سراسر کشور پس از وصول دستور وزارت کشور مبنی بر امحای آرا و اوراق انتخابات ریاست جمهوری با حضور اعضای هیأت اجرایی و حتی الامکان هیأت نظارت بر انتخابات شهرستان نسبت به امحای آرا و اوراق مصرف شده انتخابات شهرستان به نحو مقتضی اقدام و مراتب را صورتجلسه و دو نسخه آن را به ستاد انتخابات کشور ارسال می دارد.

(فرم های شماره ۳۶، ۳۷ و ۳۸)

ماده ۴۲ (الحاقی ۱۳۷۲/۲/۱) - چنانچه در خارج از کشور و یا در همه یا تعدادی از شهرستانهای یک استان که با توجه به امکانات و یا هر دلیل دیگر قرائت و شمارش آرا با دستگاه شمارشگر مقدور و میسر نباشد ، کار قرائت و شمارش آرا با دست و با رعایت موارد زیر انجام می شود .

۱- کلیه اصلاحات به عمل آمده در مواد (۱) الی (۲۷) آیین نامه معتبر و ملاک عمل است .

۲- در ماده (۲۸) اصلاحات به عمل آمده در مراحل اول الی چهارم کلاً معتبر و ملاک عمل است ولی مراحل پنجم و ششم این ماده به وضعیت قبل از اصلاح معتبر و ملاک عمل خواهد بود مشروط بر

آن که اصلاحات به عمل آمده در مواد (۲۵، ۲۶، ۲۷ و ۲۸) قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران رعایت شود.

۳- مواد ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴ و ۳۵ آیین نامه بدون اصلاحات و به وضعیت قبل معتبر و ملاک عمل می باشد.

ماده ۴۳ (الحاقی ۱/۲/۱۳۷۲)- حذف، تغییر و یا اصلاح فرمهای مربوط به این آیین نامه و یا الحاق فرمهای جدید مورد نیاز به آن، پس از تصویب وزیر کشور قابل اجرا است.

« آیین نامه اجرایی قانون حضور نمایندگان نامزدهای ریاست جمهوری در شعب اخذ رأی »

مصوب ۱۳۸۰/۲/۱۶ هیأت وزیران

ماده ۱- از زمان انتشار اسامی نامزدها تا پنج روز قبل از شروع اخذ رأی، هر یک از نامزدها به تنهایی یا چند نامزد بصورت مشترک میتوانند نمایندگان خود را به هیأت‌های اجرایی شهرستان / بخش محل استقرار دستگاه‌های شمارشگر، شعب ثبت نام و اخذ رأی (ثابت و سیار) به فرمانداری همان شهرستان معرفی نمایند. (فرم‌های شماره ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳ و ۴۴)

ماده ۲- از زمان انتشار اسامی نامزدها تا یک هفته قبل از شروع اخذ رأی هر یک از نامزدهای ریاست جمهوری در صورت تمایل به داشتن ستاد تبلیغاتی موظف است مسئول ستاد تبلیغات انتخاباتی خود را در شهرستان به صورت کتبی به فرمانداری همان شهرستان معرفی نماید.

ماده ۳- در صورتی که نامزدهای ریاست جمهوری مسئولان ستادهای انتخابات خود را در شهرستان همراه با نمونه امضا و تفویض اختیار به فرمانداری معرفی کرده باشند، مسئولان ستادها می‌توانند نسبت به معرفی نمایندگان نامزدهای مربوط در محل‌های قید شده در ماده (۱) این آیین نامه اقدام نمایند. (فرم‌های شماره ۴۵ و ۴۶)

ماده ۴- فرماندار/ بخشدار موظف است ساعت و تاریخ تشکیل جلسات هیأت اجرایی شهرستان/ بخش را به اطلاع نمایندگان نامزدها در هیأت اجرایی برساند.

ماده ۵- عدم حضور نمایندگان نامزدها در محل‌های قید شده در ماده (۱) این آیین نامه مانع ادامه روند اجرایی انتخابات نیست.

ماده ۶ - نمایندگان نامزدها و مسئولان ستادهای انتخابات آنها در صورت مشاهده تخلف ، گزارش خود را به صورت کتبی به ناظران شورای نگهبان و هیأت نظارت شهرستان ، استان و ستاد انتخابات کشور اعلام می کنند؛ ناظران و هیأتها یاد شده و ستاد انتخابات کشور موظفند گزارشهای دریافتی را قبل از اتمام مهلت رسیدگی به شکایات (حداکثر سه روز پس از اعلام نتایج انتخابات) در اختیار هیأت اجرایی شهرستان مربوط قرار دهند تا در جلسه مشترک هیأت اجرایی و ناظران شورای نگهبان رسیدگی شود . پس از اتمام مهلت یاد شده ، گزارشهای دریافتی به شورای نگهبان ارسال می شود.

ماده ۷ - کارت یا معرفی نامه نمایندگان نامزدها باید شامل مشخصات کامل نماینده و امضای فرماندار و مهر فرمانداری باشد.

ماده ۸ - کارت یا معرفی نامه نمایندگان نامزدها توسط وزارت کشور تهیه و در اختیار فرمانداری ها قرار می گیرد تا پس از وصول هزینه صدور به نمایندگان نامزدها تحویل داده شود؛ هزینه یاد شده توسط وزارت کشور به شرح زیر محاسبه میشود و نامزد یا مسئول ستاد انتخابات وی موظف است مبلغ آن را به عنوان درآمدهای عمومی دولت به حساب خزانه واریز و رسید آن را به فرمانداری ارائه نماید .

کل مبلغ هزینه شده برای واریز به حساب خزانه = تعداد نماینده معرفی شده × [هزینه خدمات صدور و ارائه یک کارت یا معرفی نامه حداکثر برابر با مبلغ تمام شده تهیه یک کارت یا معرفی نامه + هزینه چاپ یک کارت یا معرفی نامه]

تبصره - تأمین نیازهای مورد تقاضای هر یک از نمایندگان نامزدها و مسئولان ستادهای انتخابات
وی به عهده نامزد مربوط می باشد و وزارت کشور از این بابت هیچ گونه تکلیفی بر عهده ندارد .
ماده ۹ - نامزدها میتوانند برای حضور در بیش از یک شعبه اخذ رأی یک نماینده معرفی کنند ولی
عدم حضور وی مانع از شمارش آرا و سایر اقدامات قانونی نیست .